

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

Vendula Petřinová

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

**Postoje a vnímání sportovních hodnot předávaných
mezinárodními organizacemi**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. William Morea Crossan, Ph.D.

Vypracovala:

Vendula Petřinová

Praha, červenec 2023

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

podpis

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu práce Mgr. Williamu Morea Crossanovi, Ph.D. za odborné vedení práce, za cenné připomínky a doporučení, které mi poskytl během konzultací. Děkuji i všem respondentům, kteří si udělali čas na vyplnění dotazníku a poskytli mi tak důležitá data k provedení výzkumu.

Abstrakt:

Název: Postoje a vnímání sportovních hodnot předávaných mezinárodními organizacemi

Cíle: Porovnat postoje a názory českých vysokoškolských studentů k současnému sportu zejména k hodnotám, jež ve skutečnosti předává a které by předávat v naší společnosti měl. Identifikovat podobnosti a odlišnosti mezi jednotlivými obory v hodnotách, které by podle nich měl sport předávat. Z práce by také mělo vyplynout, jestli pohled mladých lidí koresponduje s hodnotami propagovanými organizacemi, zabývajícími se touto problematikou: Mezinárodním olympijským výborem, Mezinárodním výborem pro fair play, Evropskou Unií a Organizací spojených národů.

Metody: Zvolena byla kvantitativní metoda elektronického dotazování, kdy byl vytvořen dotazník na základě poznatků z části teoretické. K vytvoření dotazníku byl využit server Survio. Následně byl dotazník distribuován studentům různých oborů vysokých škol. Využity byly zejména studentské skupiny na sociální síti Facebook. V posledním kroku byla získaná data vyhodnocena a interpretována.

Výsledky: Čeští vysokoškolští studenti si napříč obory uvědomují vnitřní hodnoty sportu, jako je fair play, týmovost a sebekázeň. Naopak hodnoty přidané ve většině případů nejsou vnímány téměř vůbec. Zde se jedná o hodnoty, jako je respekt k přírodním zdrojům, pomoc druhým a lidský rozvoj. Mezinárodní organizace, zabývající se touto problematikou, by se tedy měly zaměřit zejména na tyto hodnoty, které se neshledávají s pochopením u generace vzdělaných vysokoškolských studentů, a to ani u studentů oboru tělesné výchovy a sportu, kteří jsou fenoménu sportu nejbližší. Vzhledem k jejich budoucímu vlivu na mladou generaci doporučuji zaměřit se zejména na studenty pedagogických oborů. Dále pak na edukaci profesionálních sportovců, kteří jsou mimo jiné vnímáni i jako morální vzory.

Klíčová slova: sociologie sportu, ideály, sportovní chování, udržitelný rozvoj, fair play, morální odpovědnost

Abstract

Title: Attitudes and Perception of the Sport Values Transmitted by International Organizations

Objectives: To compare the attitudes and opinions of Czech University students towards contemporary sport, especially the values it actually conveys and which it should convey in our society. To identify the similarities and differences between the individual fields of study of the University in terms of the values they believe sport should convey. The work should also reveal whether the given view of young people corresponds to the values promoted by organizations dealing with this issue: the International Olympic Committee, the International Committee for Fair Play, the European Union and the United Nations.

Methods: It was chosen a quantitative method of electronic questionnaire. The questionnaire was created, based on the findings from the theoretical part. For the creation of the questionnaire was chosen server Survio. Subsequently, the questionnaire was distributed to university students of various fields. The questionnaire was shared to the student groups on the Facebook. In the last step, the obtained data were evaluated and interpreted.

Results: Across fields of study, Czech university students are aware of the intrinsic values of sports such as fair play, teamwork and self-discipline. On the contrary, in most cases the added values are hardly perceived at all. These are values such as respect for natural resources, helping others and human development. Therefore, international organizations that deal with this issue should focus especially on these values, which are not found with understanding among the generation of educated university students, not even among students of the field of physical education and sports, who are closest to the phenomenon of sports. I would focus especially on students of pedagogic fields, given their future influence on the young generation. Then on to the education of professional athletes, who, among other things, are also perceived as moral role models.

Keywords: Sociology of Sport, Ideals, Sportsmanship, Sustainable Development, Fair play, Moral Responsibility

Obsah

Úvod.....	9
Hodnoty	11
Sportovní hodnoty	13
Vnitřní hodnoty sportu	14
Přidané hodnoty sportu.....	14
Negativní aspekty sportu.....	16
Násilí a agrese	16
Doping.....	18
Mezinárodní organizace	20
Mezinárodní olympijský výbor	20
Olympijská charta.....	20
Olympijská přísaha.....	21
Program Základy výchovy k olympijským hodnotám	22
Mezinárodní výbor pro fair play.....	22
Deklarace sportu a fair play v 21. století.....	23
Organizace spojených národů a UNESCO.....	25
Mezinárodní charta tělesné výchovy a sportu	25
Evropská unie.....	26
Evropská charta sportu	26
Hodnoty sportu předávané mezinárodními organizacemi	28
Cíle a úkoly práce.....	31
Cíle práce.....	31
Úkoly práce	31
Metodika práce.....	32
Posloupnost výzkumu.....	32
Výběrový soubor	33
Základní metoda.....	33
Dotazování.....	33
Operacionalizace	34
Tvorba otázek.....	34
Druhy otázek	34
Typy otázek.....	35
Pilotáž.....	36
Výsledky.....	37
Popis souboru respondentů.....	37
Hodnoty vnímané při osobním vykonávání sportu.....	40

Hodnoty vnímané při sledování profesionálních sportovních soutěží.....	47
Spojení hodnot a mezinárodních organizací.....	50
Adaptace hodnot.....	52
Diskuse	55
Závěr.....	60
Seznam použité literatury.....	62
Seznam tabulek a grafů	65
Seznam příloh.....	66

Úvod

V dnešním turbulentním světě je jedinec vystavován větším nárokům na výkonost a produktivitu. Není neobvyklá stálá honba za úspěchem, většinou na poli pracovním a majetkovém, na úkor v osobnostní roviny. Rodiče mají stále méně času na své děti, a proto hledají různé alternativy, jak své ratolesti zabavit v čase své nepřítomnosti. Jednou z možností mohou být sportovní kroužky. Již na nich si děti mohou osvojit určité schopnosti a návyky do normálního života. Nejen trenéři se stávají jejich dalšími vzory, ale většinou i profesionálové daného sportovního odvětví. Sportovní prostředí se tedy stává pro děti i edukativním. V zájmu celé společnosti by tedy mělo být této mladé generaci a budoucnosti naší společnosti, předávat hodnoty, které nás budou posouvat dopředu a utvářet pozitivní prostředí kolem nás.

Láska ke sportu obvykle přetrvává do dospělosti a sport se stává nedílnou součástí života velké části populace. I když se člověk nestane profesionálním sportovcem, tak i v dospělosti u sportu rekreačně zůstává nebo přejde k pasivní sportovní činnosti – diváctví.

Jedním z významných sportovních svátků jsou Olympijské hry, konané každé čtyři roky jak v podobě letních, tak zimních her. Každá sportovní akce potřebuje svou organizaci. Právě zmiňované Olympijské hry jsou pod hlavičkou Mezinárodního olympijského výboru. Nejsou to však jen sportovní organizace, které se sportem zabývají. Také nadnárodní organizace jako je Evropská Unie, Organizace spojených národů a pod ní spadající UNESCO, si uvědomují, jakým fenoménem dnešní doby sport je. Tyto organizace shledávají sport prostředkem nejen k udržení zdraví člověka, ale také jako účinný nástroj integrace, vzdělání, předávání hodnot a mnohého dalšího.

Zmíněné organizace mají jistou představu o podobě sportu, jaké hodnoty se ve sportu přirozeně objevují a jaké mohou být pomocí něho propagovány a vštěpovány. Naznačují to zveřejněné cíle, vytvářené projekty a snaha umožnit každému jedinci na této planetě vykonávat nějaký druh fyzické aktivity.

Cílem této bakalářské práce je zjistit názory a postoje univerzitních studentů České republiky na současný sport, hodnoty, které si díky němu vštěpili a jaké vnímají během sledování sportovních akcí. Následně tyto výsledky srovnat s vnímáním hodnot sportu vybraných mezinárodních organizací. Mimo jiné poskytuje srovnání názorů a postojů studentů odlišných oborů.

Výzkum proběhl na Fakultě tělovýchovy a sportu. Vzhledem k vyučovaným předmětům, každodennímu kontaktu se sportem a zejména osobnímu zájmu, je očekáváno, že tamější studenti budou velmi blízko ideálům, předávaným zmíněnými organizacemi v otázce sportovních hodnot. Tato skutečnost se však může lišit u lidí, kteří sportem netráví tolik času. Zde může být sport chápán jen jako forma zábavy a odreagování ve volném čase, ne jako integrační a vzdělávací nástroj.

Hodnoty

Samotný pojem hodnota je obtížně definovatelný. Problematikou hodnot se zabývá mnoho oborů, jako je psychologie, filozofie, sociologie a pedagogika. Existuje více pohledů a názorů, co to lidská hodnota opravdu je. Příklady definic mohou být například tyto: „*Hodnota je subjektivní ocenění nebo míra důležitosti, kterou jedinec přisuzuje určitým věcem, jevům, symbolům, jiným lidem aj. Hodnoty (hodnotové orientace) jsou osvojovány v procesech socializace a enkulturace. Některé hodnoty jsou sdíleny celými skupinami nebo celou společností. Určité hodnoty (např. morální) mají trvalou, „absolutní“ platnost, jiné jsou proměnlivé a mají krátkodobé trvání.*“ (Průcha, 2013), „*Hodnoty jsou nejvíce obecné skutečnosti, které nás jako lidstvo provádí celkovou naší existencí a ospravedlňují naše jednání.*“ (Martinková, 2013) nebo „*Hodnota je uvědomovaná důležitost.*“ (Horák, 1996).

Všeobecně by se dalo říct, že hodnoty jsou jakýmsi hnacím motorem lidského jednání. Je to něco, v co jedinec věří a je pro něj důležité v životě. Slovy Rozsypalové (2003): „*Hodnota je názor na to, co je pro nás žádoucí a dobré a to, co je nežádoucí a zlé.*“ Vzhledem k tomu, že každý člověk je originál, tak také hodnoty, které každý člověk zastává se mohou lišit v závislosti na prostředí ve kterém vyrůstal, výchově, životních zkušenostech atd. (Olšovský, 2011). „*Hodnoty spolu s názory a postoji tvoří komplexní systém, který působí na vnímání jedince. Změna v jedné z částí systému (např. změna hodnot jedince) se projeví v konečném chování a jednání.*“ (Dvořáková, 2008). Nejen jednotlivec má své vlastní hodnoty, ale i každé společenství a sociální skupiny, například právě členové sportovního klubu nebo fanoušci určitého týmu či sportovního odvětví (Kolář, 2018).

Hodnoty mohou být děleny na morální a nemorální. Morálními hodnotami jsou ty, jež přisuzujeme jedincům, kteří jsou bráni jako morálně dobří lidé. Může to být upřímnost, pracovitost, odvaha atd. Nemorálními hodnotami jsou ty věci, po kterých jedinec touží k lepšímu životu: přátelství, blahobyt, potěšení atd (Kretchmar, 1994).

Soustava hodnot není stálá a může se v průběhu času měnit. Hodnoty existují ve třech dimenzích. Hodnoty již vytvořené, hodnoty právě se vytvářející a ty, které jsou vnímány jako ideály v budoucnosti (Kolář, 2018).

Významným momentem pro studii hodnot je vznik teorie hodnot, tzv. axiologie. Objevila se ve druhé polovině 19. století oddělením se od ontologie, které byla součástí již od antiky. Axiologie se zabývá povahou hodnot, jejich místem ve společnosti a funkcí v lidské činnosti (Baran, 2017).

Jak již bylo naznačeno, hodnoty tedy neovlivňují pouze daného jedince, ale mají vliv i na jeho okolí. Hodnoty během života člověk nalézají a učí se je, proto je důležité se jimi zabývat a hledat ty správné, které předávat dál. „*Respektovaná a univerzálně přijatelná hodnota prospívá jak člověku, který ji uznává, tak lidem, s nimiž v duchu této hodnoty jedná.*“ (Eyr, L. a Eyr, R, 2000).

Izraelský sociální a mezikulturní psycholog Shalom H. Schwartz přišel na začátku devadesátých let minulého století s Teorií základních lidských hodnot. Hodnoty spojuje s motivačními faktory a životními cíli, které v sobě daný jedinec má (Schwartz, 1992).

Tabulka 1: Základní lidské hodnoty dle Schwartz

Hodnota	Popis
Moc	Prestiž, sociální status, kontrola a dominance jak nad lidmi, tak zdroji, bohatství, autorita, sociální uznání
Bezpečnost	Stabilita vztahů a společnosti, harmonie, zdraví, pocit sounáležitosti
Hédonismus	Pohoda a užívání si života
Tradice	Respekt a akceptování kulturních tradic a zvyklostí
Samostatnost	Nezávislost, vlastní směřování, tvořivost, zvědavost, kreativita
Universalismus	Tolerance, pochopení druhých, ochrana lidí a přírody
Benevolence	Lojalita, pokora, dobročinnost, odpuštění
Konformita	Omezování aktivit, které mohou být nežádoucí pro druhé nebo porušují sociální normy: slušnost, úcta ke starším, etiketa
Úspěch	Osobní úspěch, uznání, ambice, vliv
Stimulace	Nové zážitky, výzvy, vzrušení, novost
Spiritualita	Duchovno, smysl života, síla vyšší moci, přijetí své role ve světě, zbožnost.

Zdroj: Schwartz (1992)

Poslední hodnota – Spiritualita je zde sice zařazena, avšak je považována spíše za hodnotu dodatečnou, která se neobjevuje ve všech kulturách (Schwartz, 1992). Na příkladu právě české společnosti lze předpokládat, její minimální zastoupení.

Schwartz Value Survey questionnaire využil i výzkum z roku 2008, který srovnával hodnotový systém u sportující a nespportující mládeže. Mezi hodnoty byly přidány 3 další, které jsou spojeny se sportem. Byly tomu: možnost sportovat, fyzická kondice a atraktivnost. Mezi 60 hodnotami, které dotazník obsahoval, se výrazně lišilo pořadí těchto sportovních hodnot. Sportující mládež řadila možnost sportovat na 9. místo, na rozdíl od nespportující mládeže,

u které tato hodnota byla až na 55. místě. Ostatní dvě hodnoty, fyzická kondice a atraktivnost, byly u obou skupin relativně nízko, až ve spodní polovině pořadí hodnot. Výzkum byl proveden zejména na základě myšlenky, že snižující se pohybová aktivity dětí a zvyšující se procento obezity vede k větší pravděpodobnosti onemocnění a následnému finančnímu zatížení zdravotního systému.

Sportovní hodnoty

Je-li řeč o hodnotách ve sportu, je důležité rozdělení na vnitřní a vnější hodnoty – přidané hodnoty. Přesněji tedy na hodnoty, které se ve sportu vyskytují přirozeně, z podstaty věci a na ty, které jsou do sportu přidávány z lidské iniciativy. Například hodnoty, jako vytrvalost, odolnost či disciplína, se přirozeně vyskytují ve sportu. I kdyby je daný sportovec neuměl přesně pojmenovat, stejně se při vykonávání dané pohybové aktivity vyskytovat budou. Naopak hodnoty, jako je mírová soutěž, respekt k přírodním zdrojům nebo sport bez dopingu, jsou hodnoty přidané, které mohou být za pomoci sportu předávány do společnosti. Zacílení se na vnitřní i vnější hodnoty současně, se navzájem nevylučuje. Například v olympismu, kterým se tato bakalářská práce bude zabývat v následujících částech, jsou soutěžní hodnoty právě ty vnitřní a humanistické hodnoty jsou hodnoty přidané (Martínková, 2012).

Na příkladu soutěžního a výkonnostního sportu je jednou z hlavních vnitřních hodnot být nejlepší a vyhrát. Přidanou hodnotou poté může být respekt k soupeři a mír. Tyto hodnoty už tak přirozeně z jádra věci nepocházejí, i když v dnešní době jsou širokou veřejností uznávány. Sociální hodnoty musí tedy být do sportu zaváděny s dopomocí různých programů, organizací a většiny participujících, ať už to jsou jednotliví sportovci, jejich trenéři, média či fanoušci (Martínková, 2012).

Soutěžními hodnotami mohou být vytrvalost, snaha o zlepšení, soutěžní duch, snaha vyhrát, individualismus, kooperace. Tyto hodnoty většinou trenéři ani sportovci nemusí přespříliš propagovat a rozvíjet, vzhledem k povaze dané aktivity (Martínková, 2012).

Mezi humanistickými hodnotami může být uvedeno přátelství, mír, respekt k druhým, harmonie, mezinárodní poznání. Oba druhy hodnot mohou být na první pohled chápány jako protikladné. Avšak pro účely olympismu musí být brány jako komplex hodnot, který tvoří jeho myšlenku. Uznávání těchto hodnot tvoří nejen excelentního sportovce, ale i komplexní lidskou bytost s dobrými mravními zásadami (Martínková, 2012).

Právě při konání velkých sportovních akcí může být velmi složité zastávat jak vnitřní hodnoty, vyvstávající z podstaty elitního sportu, tak hodnoty přidané – humanistické. Při správné

kombinaci těchto dvou druhů hodnot dochází k pravé myšlence olympismu (Martínková, 2012).

Vnitřní hodnoty sportu

Vnitřní hodnoty sportu jsou vytvářeny samotným procesem aktivního sportování, jsou tedy výsledkem angažovanosti ve sportu. Tyto hodnoty se dají dále dělit na skupiny zážitkové, soutěžní, sebepoznávací, asketické, zrání a zdatnosti, mezilidské, specifické pro daný sport a v neposlední řadě hodnoty, které se dají definovat jako ty, díky nimž účastník hledá smysl (Martínková, 2013). Vnitřní hodnoty se nevyskytují jen na profesionální úrovni, ale prostupují všemi stupni pohybových aktivit. Touha po vítězství, snaha o překonání se, rivalita jsou hodnoty, které nemusí být nijak extrémně podporovány, vzhledem k podstatě sportu (Martínková, 2012). Každý prožívá sport individuálně a nalézá v něm jiné hodnoty, kvůli kterým se sportem pokračuje, ale někdy samozřejmě i končí.

Přidané hodnoty sportu

Přidanými hodnotami mohou být ty hodnoty, které předávají nějaké poselství mimo sport samotný. Může to být zdraví, socializace či morální jednání jedince. Bezpochyby hodnoty sportu nemusí být jen pozitivní, objevují se zde i negativní, jako je například hazard či nutnost zvítězit za každou cenu. Přidané hodnoty se také od sebe budou lišit v závislosti na tom, jakým způsobem a na jaké úrovni je sport provozován. Jedinci, kteří praktikují sport na úrovni rekreačního sportu, často vyhledávají hodnoty, jež souvisí se socializací a pocitem sounáležitosti. Kdežto vrcholový sport už je více hnaný vidinou finanční odměny, vzhledem k tomu, že pro vrcholového sportovce je jeho vybraná disciplína zdrojem obživy (Martínková, 2013).

U přidaných hodnot nejde tedy jen o to, co prožívá sám sportovec, ale i o to jaké poselství jeho konání přináší do okolí.

Jednou z nejvýraznějších přidaných hodnot je *úspěch*. Je založen zejména na uznání od druhých lidí, může pomoci jedinci ke zlepšení svého sociálního statusu. Úspěch jedince však nemusí být využit jen jím samotným, ale může být viděn jako nástroj pro sebepropagaci i jinými jedinci, jako jsou například politici či další veřejně známé osobnosti. Úspěch daného jedince nebo týmu je sdílen také skupinami fanoušků či, na té nejvyšší úrovni, celými národy. Úspěch se však nenalézá jen na té nejvyšší úrovni, kdy by se dalo říct, že úspěch se rovná zlaté medaili na různých mistrovstvích světa či olympiádách. Úspěch si každý jedinec může definovat sám,

ať už je to donutit se pravidelně sportovat, uběhnout maraton či vrátit se ke sportu po vážném zranění (Martínková, 2013).

Další přidanou hodnotou, která přichází na mysl, jsou *peněžní a jiné odměny*. Jak již bylo zmíněno výše, pro elitního sportovce se sport stává nejenom radostí a zábavou, ale i zdrojem obživy, a to nejenom pro něj ale i pro další stakeholdery (trenéry, management, sportovní doktory, vědce, umělce, média...). Na druhé straně tohoto spektra stojí divák, který je ten, kdo za sledování sportu platí. V tomto kontextu by se dalo o sportu mluvit jako o klasické součásti trhu, který se odvíjí od poptávky a nabídky (Walsh a Giulianotti, 2007). Se stále větší popularitou sportu přichází i větší komercializace sportu, kdy zejména nadnárodní firmy sponzorují ty nejúspěšnější sportovce za účelem svého zviditelnění (Martínková, 2013).

Na *zábavu* v rámci sportu se může nahlížet ze dvou úhlů. Z pohledu profesionálních sportovců a z pohledu sportu pro všechny. Pro jedince, který dělá sport, protože ho baví a užívá si možnosti pohybu, je zábava spíše vnitřní hodnotou. Avšak u profesionálního sportu se pod pojmem zábava vyjeví spíše fanoušek, který se sledováním sportu baví více než sportovec samotný, který je v daný moment prostředkem zábavy pro druhé (Martínková, 2013).

Hodnotou, která je skrze sport vnímaná je také jakési sebeuvědomění a také uznání ostatních. Opět jsou zde dva možné přístupy. Pokud uznání přichází na základě výsledků, je tato hodnota velmi spjatá s hodnotami popsanými výše, úspěchem a následně finanční odměnou. Avšak k uznání dochází i na nižších úrovních, jako je například uznání rodiče, který sleduje progres svého dítěte (Martínková, 2013).

Přidané hodnoty, které jsou propagovány vzdělávacími systémy a různými organizacemi, jsou většinou vnímány jako prospěšné pro společnost. A právě za pomoci sportu mohou být vštěpovány do mysli nejen sportovců, ale i fanoušků, sledujících dané sportovní výkony. Vzhledem k mezinárodnímu měřítku sportu bývá často poukazováno na hodnoty, jako je mírová soutěživost mezi národy, solidarita, sociální začlenění atd. Respektováním a snahou osvojit si tyto hodnoty, může docházet k prevenci a eliminaci některých negativních jevů, jako je například rasismus, diskriminace na základě lidských odlišností, ničení životního prostředí atd.

Negativní aspekty sportu

Sport však není vždy nositelem jen správných hodnot. Nedá se o něm říct, že jeho sledováním a provozováním jedincům nehrozí žádná újma a berou si z něj do každodenního života jen praktiky, které jsou prospěšné společnosti. Mezi negativní aspekty sportu může být řazeno například:

- divácké násilí
- doping
- přílišná komercializace
- nekritická adorace sportovních idolů
- přehnaná rodičovská vidina úspěchu svých ratolestí
- přílišná honba za úspěchem a peněžní odměnou
- negativní dopady na životní prostředí
- nerespektování pravidel
- potlačování základních lidských práv
- korupce ve sportu
- využití sportu politiky

Učením a předáváním správných hodnot se však společnost může snažit tato negativa mírnit. Pořád jsou to lidé, kteří sport dělají sportem a společnost rozhoduje o tom, jak bude současnost i budoucnost sportu vypadat. Pokud bude tedy ustanoven jistý konsensus v hodnotách, které sport a sportovní akce mají předávat, může být očekáváno, že i nežádoucí momenty budou vidány čím dál tím méně.

V této práci jsou přiblíženy vybrané 2 problémy, které se kolem sportu mohou objevovat, a které, z pohledu autora práce, jdou zmírnit právě vnímáním a respektováním správných hodnot. Jsou jimi násilí, agrese a doping.

Násilí a agrese

Násilí a agrese mohou být spatřeny během utkání, kdy se sportovec chová nepřiměřeně vůči svému soupeři, tak i mezi samotnými diváky. Právě na tuto agresivitu a násilí bude tato pasáž zaměřena.

Diváci mohou být rozděleni na 2 skupiny na základě toho, jak a kde danou událost sledují. Zprvce se jedná o diváky, kteří sledují událost z televizní plochy, ať už sami doma nebo se

skupinou ostatních fanoušků. Druhou skupinou jsou diváci, již se vyskytují přímo na stadionech. Problematika násilí, zejména na stadionech, bude přiblížena na příkladu fotbalu.

Další dělení osob, sledujících fotbalová utkání, může být na diváky, fanoušky a chuligány (Mareš, Smolík, Suchánek, 2004)

- 1) Divák – Tento jedinec se na daný zápas dívá kvůli sportu a hře jako takové. Není ovlivněn vztahem ani k jednomu z týmů. Zajímá ho průběh a kvalita hry. Fotbal nebývá obvykle jediný sport, který sleduje
- 2) Fanoušek – Pro fotbalového fanouška je fotbal obvykle jeho oblíbený sport. Má v oblíbě jeden tým, kterému fandí a identifikuje se s ním pomocí různých předmětů se symbolikou daného klubu.
- 3) Chuligán – Primárním cílem této skupiny je vyvolat konflikt s ostatními. Chuligáni bývají organizovaní, nespojuje je pouze rivalství s jiným klubem, ale často i politické, rasové, národnostní či sociální aspekty. Pojem chuligán je odlišný od pojmu *ultras*. Ultras jsou ti nejskalnější fanoušci, jejichž primárním cílem je navodit správnou atmosféru na stadionech pomocí připravených popěveků, hudby a choreografie. V dnešní době však tyto dva pojmy často splývají a není výlučné, že ultras skupiny nepáchají žádné výtržnosti. (Betarena, 2019)

Právě s fotbalem je pravděpodobně pojem *chuligánství* spojen nejvíce. Tento pojem byl poprvé zaznamenán v šedesátých letech minulého století ve Velké Británii. Zde šlo o reakci na sílící internacionalizaci a profesionalizaci anglického fotbalu. S rozpadem britského impéria byly tyto praktiky spojeny i s nacionálním vyznáním. Nespokojené skupiny v reakci na přicházející změny ve společnosti začali svůj nesouhlas ventilovat na fotbalových stadionech (Sekot, 2008) Původ slova pochází od irské rodiny Hooligans, která vyjadřovala svoji nespokojenost s nadvládou Anglie nad Irskem násilnostmi a výtržnostmi. (Smolík, 2008)

Výtržnosti a chuligánství může být spatřeno u různých skupin, jako jsou jiní chuligáni, fanoušci a diváci soupeře, hráči jak vlastního, tak soupeřova týmu, rozhodčí, pořadatelé, policie, představitelé či management fotbalového klubu. Mezi nejčastěji viditelné formy výtržností a chuligánství na fotbalových stadionech patří:

- neoprávněné vniknutí na hrací plochu,
- házení předmětů na hrací plochu,
- výtržnosti (potyčky s policií, pořadatelskou službou atp.),
- vandalismus (vytrhávání sedaček, sprejování, ničení příslušenství stadionu),

- nebezpečné užití pyrotechniky,
- užití verbálního násilí (rasistické narážky),
- užití fyzického násilí

Jestliže v této práci jsou rozebírány zejména pozitivní hodnoty, které by sport měl rozvíjet a předávat dál, tak u divácké agrese a násilí by měl být posílen zejména respekt k soupeři. Právě ten se při agresivitě vůči soupeři či jeho fanouškům vytrácí, ačkoliv je to jeden z klíčových bodů fair play, jehož zásadami by se sport a dění okolo něj mělo řídit.

Doping

Jedním z mott olympijských her je *Citius Altius Fortius – Rychleji, výše, silněji*. Značí snahu sportovců ze sebe vydat to nejlepší, co mohou. Lidské hranice jsou však omezené. Velkou roli ve výkonnosti hraje i genetika, kterou tréninkem nelze příliš ovlivnit. Za vidinou lepších výsledků někteří sportovci, trenéři, a dokonce i vlády jednotlivých států v některých případech sahají po umělých látkách, které jsou schopny náležitě stimulovat lidské tělo.

Ve většině sportů je doping zakázán a přísně kontrolován. Jsou však stále výjimky, kdy buď není prováděna téměř žádná kontrola sportovců, či je dokonce jakési veřejné tajemství to, že v daném sportu, pokud chce být sportovec mezi nejlepšími, brát tyto látky „musí“. Toto je, vzhledem k negativním účinkům dopingu na tělo, problém jak pro sportovce jako takového, tak i pro jeho obdivovatele. Sportovci jsou pro mnoho lidí vzory a zejména mladá generace, která si teprve utváří svůj pohled na svět, od nich může přejímat určité vzorce chování a vnímání toho, co je správné a co není.

Tento fakt si uvědomují i mezinárodní organizace. V Mezinárodní úmluvě proti dopingu ve sportu z roku 2005 je uvedeno:

„(...) mají na paměti, že doping ohrožuje etické principy a výchovné hodnoty zakotvené v Mezinárodní chartě pro tělesnou výchovu a sport a v Olympijské chartě,

(...) vědoma si rovněž vlivu, který vynikající sportovci mají na mládež.“

Sport, ve kterém je užívání zakázaných látek pravděpodobně nejviditelnější, je kulturistika. I zde se objevují tzv. „*naturálové*“, avšak pokud chce sportovec dělat tento sport na profesionální úrovni, dopingu se prakticky nemá šanci vyhnout. Nejvyšší zahraniční soutěže v kulturistice často dopingové kontroly postrádají. Na nižších úrovních jsou kontroly prováděny, avšak jakmile sportovec získá profi kartu a jde soutěžit do zahraničí, už se tímto problémem nemusí tolik zaobírat. O tomto faktu mluví spousta veřejně známých kulturistů,

v českém prostředí zejména tzv. „*fitness influenceři*“, skrze své sociální sítě, příkladem může být Jakub Enžl nebo Filip Grznár. Aktivní jsou zejména na YouTube a Instagramu, kde na svých profilech přibližují veřejnosti svůj život, a to zejména ten z prostředí posilovny a kulturistiky. Všichni tři veřejně přiznali, že doping, zacílený na co největší nárůst svalů, užívají. Na svých YouTube kanálech toto téma otevírají a přibližují divákům více.¹ Zde přichází polemika nad tím, jestli je toto jednání správné. Enžlovo video má 191 tisíc zhlédnutí a Grznárovo 87 tisíc zhlédnutí. Je pravdou, že sice přímočaře nenabádají své sledovatele k užívání dopingu, ba je v mnoha případech od něj i odrazují, ale stále jsou příkladem toho, jaké formy za pomoci podpůrných látek může být dosaženo. Tato skutečnost je vidět prvním pohledem na jejich tělo, negativní důsledky dopingu již tak viditelné nejsou. Otázkou je, jestli člověk, pro kterého jsou tito sportovci vzorem a jeho snahou je se jim co nejvíce přiblížit, vnímá celkovou pravdu. Přeci jen slovo *influence*, od kterého je slovo *influencer* odvozeno, znamená v překladu ovlivňovat. Dá se tedy říct, že tito lidé mají nějaký vliv na všechny, kteří jejich příspěvky a videa sledují. Jak velká je zodpovědnost za následky, které jsou každým zhlédnutím u sledovatelů zapříčiněny, je zdrojem častých debat. Avšak v již citované Mezinárodní úmluvě proti dopingu ve sportu je jasně zmíněno, že přinejmenším na mládež známí sportovci vliv mají a správným vzorem by jít měli.

Bojem proti dopingu se zvýrazňují zejména hodnoty jako férová soutěž, spravedlnost, respekt k soupeři a čest.

¹ Jakub Enžl: <https://www.youtube.com/watch?v=pg3qGAbdi8o>
Filip Grznár: <https://www.youtube.com/watch?v=SDxx4Pp3qKo>

Mezinárodní organizace

Následující části jsou věnované mezinárodním organizacím, které se zabývají otázkou sportu, ať už napřímo, jako je například Mezinárodní olympijský výbor a Český olympijský výbor, tak organizace, které se sportem přímo nezabývají ale i přesto ho vidí jako účinný nástroj mezilidského porozumění. Přesněji se jedná o Evropskou unii, Organizaci spojených národů a pod ní spadající organizace pro vzdělání vědu a kulturu UNESCO. Projednaná jsou jak jejich vydaná prohlášení a hodnoty, které jsou oficiálně prosazovány, tak i vybrané akce které byly uskutečněné s cílem tyto hodnoty společnosti předávat.

Mezinárodní olympijský výbor

Nejnámějším a nejvýznamnějším sportovním svátkem jsou olympijské hry. Mezinárodní sportovní akce, konající se pravidelně každé 4 roky již od roku 1896 ve verzi letní a od roku 1926 také ve verzi zimní. Za otce moderních olympijských her je považován baron Pierre de Coubertin, který založil první Mezinárodní olympijský výbor. Coubertin byl velkým fanouškem a provozovatelem sportu. Obdivoval zejména sportovní kulturu, jež v jeho očích předává morální a sociální hodnoty: kamarádství, smysl pro fair play, národní hrdost, podporuje bratrství a mírovou soutěživost mezi národy (Google Arts & Culture). Jedním z jeho výroků se dají dobře demonstrovat jeho myšlenky, při snaze rozšířit sport a udělat z něj nástroj pro zlepšování společnosti: *„Nestačí, aby se slavili každé čtyři roky s elitou velkolepé olympijské hry. Je důležitější, aby ve skromnosti a rovnoměrnosti každodenního života, každý bez rozdílu, užíval blahodárnosti olympijské kultury.“* (Coubertin, 1977)

Rovnost, jako jedna z hlavních hodnot dnešních her, nebyla vždy součástí. Ve starověkém Řecku, kam sahají kořeny olympiády, se mohli účastnit jen řečtí svobodní muži, tudíž otroci, cizinci ani ženy se do soutěžení nemohli zapojit. To se z části změnilo v novodobých olympijských hrách, kam již měli přístup všichni muži z celého světa. První ženy, ve vybraných disciplínách, byly k spatření v Paříži roku 1900. Během následujících let byly disciplíny s ženskou účastí postupně přidávány až do roku 2012, kdy v Londýně bylo poprvé konáno soutěžení v dámském boxu a nastala tím úplná rovnoprávnost. (Google Arts & Culture).

Olympijská charta

Hodnoty olympismu jako takové lze nejlépe vyčíst z Olympijské charty, jež byla poprvé sepsána roku 1898 samotným Pierrem de Coubertinem. Oficiálně však byla vydána o deset let poté v roce 1908. V průběhu let a s přicházejícími novými sportovními a sociálními otázkami

se charta aktualizovala a doplňovala o potřebné zásady. Aktuální vydání je z roku 2021 (Olympic World Library).

Dle olympijské charty definice olympismu zní: „*Olympismus je životní filozofii, povznášející a vyváženě spojující v jeden celek zdatnost těla, vůle a ducha. Spojením sportu, kultury a výchovy usiluje olympismus o vytvoření způsobu života, založeného na radosti z vynaloženého úsilí, na výchovné hodnotě dobrého příkladu, sociální odpovědnosti a na respektování základních universálních etických principů.*“ (Olympijská Charta, 2020)

Další principy olympismu, které jsou v chartě zmiňovány, jsou: pomocí sportu přispívat k nastolení míru ve společnosti, lidská důstojnost, sport je základním lidským právem, přátelství, solidarita, fair play, politická neutralita a bez diskriminace na základě jakékoliv skutečnosti, jako např.: rasy, pohlaví, sexuální orientace, náboženství, národnosti, barvy pleti, majetku, jazyka nebo politického přesvědčení (Český olympijský výbor).

Olympijská přísaha

Mezi další příklad ukázky respektu a připomenutí olympijských hodnot se dají brát i olympijské sliby. Ty jsou skládány představiteli třech skupin aktivních aktérů her: sportovců, rozhodčích a trenérů.

Slib sportovce: „*Jménem všech závodníků slibuji, že při účasti na těchto olympijských hrách budeme respektovat a dodržovat jejich pravidla, budeme se angažovat pro sport bez dopingu a drog, v duchu skutečného sportovního chování, pro slávu sportu a čest svých družstev.*“ (Wood, 2010).

Slib rozhodčího: „*Jménem všech rozhodčích a funkcionářů slibuji, že své funkce na těchto olympijských hrách budeme vykonávat zcela nestranně a budeme respektovat a dodržovat jejich pravidla v duchu skutečného sportovního chování.*“ (Wood, 2010).

Slib trenéra: „*Jménem všech trenérů a dalších členů doprovodu sportovců slibuji, že se zavážeme zajistit, aby duch sportovního chování a fair play byl plně dodržován a podporován v souladu se základními principy olympismu.*“ (Wood, 2010).

Na těchto příkladech může být pozorováno, že nejen od samotných sportovců, ale od všech zúčastněných, se očekává určité chování, které by mělo být součástí normálního všedního života. Ve slibu sportovce je přislíbováno dodržování pravidel a čestnost v podobě nevyužívání zakázaných podpůrných látek. Rozhodčí zase slibují spravedlnost a nestrannost vůči všem

sportovcům. A slib trenéra obsahuje respektování fair play, kdy podstatou soutěžení není vyhrát za každou cenu. Někdy je důležité dát přednost lidskosti před vlastním úspěchem.

Program Základy výchovy k olympijským hodnotám

Za účelem šířit myšlenku olympismu a předávat její hodnoty Mezinárodní olympijský svaz vytvořil sportovně vzdělávací program Základy výchovy k olympijským hodnotám (*Olympic Values Education Programme*). V české verzi manuálu Jiří Kejval, předseda Českého olympijského hnutí, nastiňuje svůj pohled na soudobý olympismus: „*Olympismus přesahuje prostou fyzickou zdatnost. V lidech pomáhá tvořit smysl pro spravedlnost, fair play, vytrvalost, odolnost, nezištnou pomoc, přátelství či práci v týmu. Patří k němu i respekt k okolí či úsilí o to dělat věci vždy nejlépe, jak jen to je možné. To jsou skvělé základy pro celý život a pro jakoukoli oblast lidské činnosti.*“ (Kejval, 2020). Thomas Bach, předseda mezinárodního olympijského hnutí, zase mluví o sportu jako o univerzálním jazyku v problematice zdravého životního stylu, sociálního začlenění, genderové rovnováhy a obnovení místních komunit.

Základními třemi hodnotami olympismu jsou respekt, výjimečnost a přátelství. Respektem se rozumí nejen úcta k soupeři, ale i k sobě samému, pravidlům a prostředí. Výjimečnost lze nejlépe popsat známým olympijským mottem: „*Na olympijských hrách není nejdůležitější vyhrát, ale zúčastnit se, stejně tak jako i v životě není hlavní triumf, ale úsilí. Nejdůležitější není zvítězit, ale bojovat čestně a ze všech sil.*“ (Coubertin, 1977). Sportovec by se měl tedy snažit vydat ten nejlepší výkon, jak na hřišti, tak v osobním životě. A v neposlední řadě přátelství, což souvisí s již zmíněným „univerzálním jazykem“. Provozováním sportu může jednotlivci pomoci lépe porozumět odlišným kulturám a vytvořit pouta s lidmi z celého světa (Český olympijský výbor, 2020).

Mezinárodní výbor pro fair play

Mezinárodní výbor pro fair play je organizace, snažící se připomínat důležitost lidskosti v soutěžení a ve sportu, a že výhra by neměla vždycky stát na prvním místě. Úzce spolupracuje s Mezinárodním olympijským výborem, organizací UNESCO a jednotlivými sportovními svazy. Velký význam dává organizace zejména na vzdělání a na vštěpování principů fair play již od útlého věku. Ačkoliv dnes již existují dokumenty jako je například Kodex sportovní etiky či Charta fair play pro mládež, vydaná právě tímto výborem, fair play jsou zejména nepsaná pravidla, kdy se jednatel snaží chovat tak, aby negativně neovlivňoval ostatní či nezištně, na úkor svého prospěchu, pomůže druhé osobě.

Fair play se dá vnímat ve třech rovinách (Hodaň, 2000):

- Respektování pravidel
- Snaha soutěžit ve správném duchu, respektovat i nepsaná pravidla, která korespondují obecnými základy slušného chování.
- Způsob myšlení a jednání, objevující se nejen ve sportu, ale i v ostatních životních situacích. Je to životní postoj, zakotvený v hodnotovém žebříčku jedince

Problematikou fair play se sportovní funkcionáři začali zabývat po incidentu, který se stal na olympijských hrách v Paříži roku 1960. Tehdy dánský cyklista Knud Enemark Jensen tragicky zemřel po pádu z kola. Příčinou pádu byla fyzická slabost Jensena, jež je dávana za vinu použití zakázané látky. Tato událost vedla k otázkám právě ohledně fair play a donutila Mezinárodní olympijský výbor zavést povinné testování sportovců na doping. Dodnes se vedou debaty o tom, jestli Jensen opravdu byl pod vlivem dopingu či nikoliv, následná pitva totiž ukázala, že v těle sportovce nebyly nalezeny známky použití drog (Moller, 2006).

Ať je pravda jakákoliv, strach z užívání dopingu dalšími sportovci a zvětšující se šovinismus, násilí a komercializace sportu, vedla k otázkám, jak ochránit čistotu sportu a zavést znovu respektování původních olympijských hodnot: respekt, výjimečnost a přátelství. Roku 1963 byl, na základně jednání předních sportovních organizací, založen Výbor pro organizaci cen Fair Play Pierra de Coubertina. O deset let později byl tento výbor přejmenován do dnešního znění: Mezinárodní výbor pro fair play. Cílem výboru je zejména připomínat všem lidem pohybujícím se ve sportovním prostředí, od sportovců samotných, jejich trenérů, manažerů přes učitele tělesné výchovy, rozhodčí až po sportovní fanoušky, média a sponzory, důležitost a principy fair play, jež by měla být respektována v každodenním životě, a to nejen při vykonávání sportu jako takového (International Fair Play Committee).

Mezi hodnoty fair play, podle Mezinárodního výboru fair play, patří: spravedlivá soutěž, respekt, přátelství, týmový duch, rovnost, sport bez dopingu, čestnost, sounáležitost, tolerance, starost o druhé, snaha podávat své nejlepší výsledky a v neposlední řadě radost ze sportu. Organizace věří, že dodržováním výše zmíněných hodnot může dojít k větší soudržnosti mezi osobami a k příznivějšímu prostředí pro život. Provozování fair play je jedním z klíčových nástrojů v řešení problémů vyvstávajících kvůli neshodám mezi národy, odlišným politickým ideologiím, odlišným náboženstvím a kulturou (International Fair Play Committee).

Deklarace sportu a fair play v 21. století

Dokument vydaný Mezinárodním výborem pro fair play, ustanovující základní podobu myšlenky fair play. Každý člověk na této planetě si pod pojmem sport představí trochu jinou

formu, někdo bere sport jako prostředek k udržení zdravého těla, někdo jako zdroj obživy, jiný jako volnočasovou aktivitu a pro dalšího to může být ideální forma zábavy a rozptýlení. V pěti bodech Mezinárodní výbor pro fair play představuje ideální podobu moderního sportu.

V prvním bodě mluví o důležitosti respektu k soupeři, který je neodmyslitelnou součástí soutěžení. Musí existovat rovnost příležitostí a sportovci by se měli snažit pochopit prostředí a kulturu, ze které pochází jejich oponent. Velkou roli v tomto bodě hrají morální hodnoty jako je loajalita, tolerance, poctivost, spravedlnost a respekt k lidské důstojnosti.

Další odstavec poukazuje na vnímání fair play v dnešní době. Sport je totiž často zmiňován v případech negativních, když se duch fair play vytratí, například vlivem přemíry komercializace, dopingu nebo diváckého násilí. Výbor se však snaží o opak, aby fair play byla spojována více s pozitivní stránkou sportu, se vzrušením a uspokojením z férového a poctivého sportu.

Mezinárodní výbor pro fair play si je vědom, že ačkoli existuje jistý ideál koncepce fair play, musí být stále přizpůsobován změnám a potřebám moderní doby. Dle výboru existuje celkem pět základních prvků, jichž spojením může být člověk svědkem pravého ducha fair play. Jde o smysl pro výkon, není tím však myšleno vítězství za každou cenu, spíše jde o výkon jednotlivce a soutěžení sám se sebou, překonání sebe samého a podání co nejlepšího výkonu. Dále jde také o vývoj a dodržování pravidel, o respekt, o zdraví a o rovné příležitosti.

Ve čtvrtém bodu deklarace se mluví o šíření povědomí o aktech fair play skrze média, jež by měla napomocť nenuceně lidi edukovat o správných vzorcích chování a to nejen ve sportu. Výbor vyzívá jednotlivé svazy a sportovní organizace k akci a aktivní propagaci fair play, s cílem propagace po celém světě, navzdory kulturním a sociálním rozdílům mezi sportovci a příznivci sportu.

Deklarace je uzavřena odstavcem o potřebě vykládat fair play každé skupině zúčastněných trochu jinak. Je poukazováno na fakt, že fair play nejsou jen pravidla pro sportovce, ale jsou to pravidla pro všechny nějakým způsobem zapojených do sportu, tedy také pro trenéry, učitele, rodiče, lékaře, diváky, sportovní média, sponzory atd. Důležité je spojení a vzájemná komunikace a spolupráce mezi světovými kulturami, vzhledem k faktu, že provozování je jim společné.

Jakýmsi heslem a shrnujícím mottem pro fair play je: „*Fair play je sport. Není sportu bez fair play.*“ (International Fair Play Committee).

Organizace spojených národů a UNESCO

Mezinárodní charta tělesné výchovy a sportu

Tento dokument byl vydaný pod záštitou UNESCO roku 1978 na konferenci v Paříži. Celý dokument je rozdělen na preambuli a 11 článků.² V průběhu let a vyvíjení nových úskalí ve společnosti se charta lehce pozměňovala. Poslední úprava byla provedena v listopadu 2015, kdy bylo vyzdvížena zejména rovnost pohlaví, nediskriminace, sociální začlenění nejen do sportu jako takového, ale zejména jeho prostřednictvím. (UNESCO, 1978).

V preambuli se charta odvolává na Všeobecnou deklaraci lidských práv. Jednou ze základních složek lidských práv je právě možnost uchovávat své morální a intelektuální schopnosti a svou fyzickou zdatnost. Přístup k tělesné výchově by měl být zajištěn pro všechny lidské bytosti, vzhledem k tomu, že je díky sportovním aktivitám zlepšována kvalita života na národním i nadnárodním levelu a jsou tím zachovávány a vštěpovány základní lidské hodnoty. Zdůrazňuje, že tělesná výchova a sport by měla podporovat těsnější společenství jak mezi jednotlivci, tak i státy. Zmíněné jsou hodnoty jako nezájatost, solidarita a bratrství, vzájemný respekt a porozumění, respekt k integritě a důstojnosti lidských bytostí. Sport by měl být jedním z nástrojů zmenšení rozdílů mezi rozvinutými a rozvojovými státy světa. Mít na paměti, že provozovat sport v přírodním prostředí, by mělo být za cíl respektovat přírodní zdroje, chránit je a napomocť tím vytvářet větší dobro pro lidstvo. Zdůrazněna je zde také důležitost mezinárodního míru a přátelství a snaha o spolupráci mezi vládními i nevládními organizacemi.

V prvním článku je rozebírán fakt, že provozování tělesné výchovy a sportu je základním právem pro všechny. Sport je nezbytný k plnému rozvoji lidské osobnosti. Tato skutečnost by měla být zajištěna zejména vzdělávacím systémem. Programy tělesné výchovy a sportu musí být přizpůsobeny potřebám mládeže, včetně dětí předškolního věku, seniorům i zdravotně postiženým, aby tyto skupiny mohly plně rozvíjet svůj potenciál.

Následuje článek, který se zabývá sportem jako prvkem celoživotního vzdělávání. Sport, jako nezbytná část vzdělání a kultury, by měl rozvíjet zejména lidskou vůli a sebekázeň. Pro jednotlivce je sport kvalitním trávením volného času, jež přispívá k udržení a posílení zdraví. Na společenské úrovni obohacuje sociální vztahy a rozvíjí fair play, což je nezbytné pro pohodlný život ve společnosti.

² Články číslo 4, 5, 6 a 8 byly v této práci přeskočeny, vzhledem k jejich ne korespondenci s tématem.

Ve třetím článku se píše o důležitosti splnění individuálních a sociálních potřeb ve sportovních programech. Měly by vyhovovat osobním požadavkům, ale také institucionálním, socioekonomickým, kulturním a klimatickým podmínkám země. V posledním bodě tohoto článku se zmiňuje o soutěžním sportu, jenž má bezpochyby působivé rysy, ale pro splňování účelu výchovného sportu se musí scházet s olympijským ideálem. Obchodní praktiky a zájem o zisk by výchovný sport neměly nijak ovlivňovat.

Článek číslo 7 pojednává o etických a morálních hodnotách tělesné výchovy a sportu. Vrcholový sport i sport pro všechny by měl být chráněn před jakýmkoliv zneužíváním. Jevy jako je násilí, doping, komerční podvody jsou v rozporu s morálními hodnotami, které má sport předávat a narušují tak výchovnou a prospěšnou funkci.

Desátý článek zmiňuje roli hromadných sdělovacích prostředků. Povinností jejich pracovníků je respektování odpovědnosti s ohledem na společenský význam, humanistický účel a morální hodnoty předávané tělesnou výchovou a sportem. Masmédia by měla dbát na úzké spojení s odborníky a předkládání jen objektivních a podložených informací.

V posledním článku rozebírá důležitost mezinárodní spolupráce pro rozvoj sportu jako společného jazyka. Za řešením této problematiky by měly stát nezaujaté motivy, snaha o zachování trvalého míru, vzájemní úcty a přátelství (UNESCO, 1978).

Evropská unie

Evropská charta sportu

Základním dokumentem pro Evropu v rámci sportu je Evropská charta sportu, která byla přijata roku 1992. Charta je rozdělena do 12 článků. V této práci jsou zmíněny jen ty články, které se zabývají problematikou role a hodnot sportu.

V prvním článku jsou definovány cíle charty. Je zde jasně napsáno, že sport je významným faktorem lidského rozvoje. Vlády jednotlivých zemí by se měly snažit každému jedinci umožnit přístup k provozování sportu. Mělo by být také dbáno na morální a etické základy sportu. Zmíněna je lidská důstojnost a bezpečnost, včetně zneužívání za cílem politické, komerční či finanční výhody.

V druhém článku je vyzdvihnuto, že včetně fyzické kondice sport zdokonaluje i lidskou psychiku a rozvíjí společenské vztahy.

Článek o zařízeních a činnosti mluví o nediskriminaci v rámci přístupu ke sportu. Nikdo by neměl být diskriminován kvůli pohlaví, rase, barvě pleti, jazyku, náboženství, politickým

názorům, majetku, příslušnosti k národnostní menšině či kvůli znevýhodnění zapříčiněného tělesným nebo duševním postižením.

Desátým bodem je poukazováno na udržitelnost v rámci sportovních aktivit. Mělo by být pamatováno na omezené zdroje naší planety. Občané by se během provozování sportu měli, co nejvíce snažit o zachování zdravého životního prostředí (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 1992).

Hodnoty sportu předávané mezinárodními organizacemi

Pro větší přehlednost jsou hodnoty z předešlé kapitoly *Mezinárodní organizace* dány do jedné tabulky. Je zde dobře vidět, kde se organizace v hodnotách shodují. Vyznačené jsou jen hodnoty, které byly nalezeny ve vybraných a prozkoumaných dokumentech. Skutečnost, že jsou u každé organizace vyznačená jen některá políčka však neznámá, že s políčky prázdnými daná organizace nesouhlasí. Dalo by se říct, že vybrané organizace definují sportovní hodnoty jako celek. Nelze tedy brát jen jednu jako tu hlavní, která jako jediná sport definuje. Každá se zaměřuje na sport z lehce odlišného úhlu.

Tabulka 2: Hodnoty sportu předávané mezinárodními organizacemi

	Mezinárodní olympijský výbor			Mezinárodní výbor pro fair play		Organizace spojených národů a UNESCO	Evropská unie
		Olympijská charta	Program Základy výchovy k olympijským hodnotám		Deklarace sportu a fair play v 21. století	Mezinárodní charta tělesné výchovy a sportu	Evropská charta sportu
Kamarádství							
Fair play							
Národní hrdost							
Bratrství							
Mírová soutěživost mezi národy							
Rovnost							
Radost							
Odpovědnost							
Důstojnost							
Solidarita							
Nediskriminace							
Spravedlnost							
Vytrvalost							
Odolnost							
Pomoc druhým							
Týmovost							
Respekt							
Zdravý životní styl							
Sociální začlenění							
Výjimečnost							
Lidskost							
Sport bez dopingů							
Čestnost							
Sounáležitost							
Snaha o svůj nejlepší výkon							
Loajalita							
Poctivost							
Společenství							
Lidská soudržnost							
Respekt k přírodním zdrojům (udržitelnost)							
Sebekázeň							
Dobré sociální vztahy							
Úcta							
Bezpečnost							
Lidský rozvoj							

Zdroj: Vlastní zpracování, na základě teoretické

Následující tabulka hodnoty předávané mezinárodními organizacemi rozděluje na právě na hodnoty vnitřní a přidané, jak bylo diskutováno výše. V prostředním sloupci se hodnoty pohybují na pomezí a dají se vyložit z obou úhlů pohledu.

Tabulka 3: Rozdělení hodnot na vnitřní a přidané³

Vnitřní hodnoty		Přidané hodnoty
Radost	Kamarádství	Národní hrdost
Odolnost	Bratrství	Důstojnost
Snaha o svůj nejlepší výkon	Rovnost	Solidarita
Sebekázeň	Odpovědnost	Nediskriminace
Výjimečnost	Spravedlnost	Pomoc druhým
Vytrvalost	Zdravý životní styl	Mírová soutěživost mezi národy
Týmovost	Respekt	Vzájemné porozumění
	Čestnost	Lidskost
	Sounáležitost	Sport bez dopingů
	Loajalita	Tolerance
	Poctivost	Společenství
	Úcta	Lidská soudržnost
	Fair play	Respekt k přírodním zdrojům (udržitelnost)
	Dobré sociální vztahy	Bezpečnost
	Sociální začlenění	

Zdroj: Vlastní zpracování

³ Tabulka byla vytvořena na základě prostudované literatury, ale je zde zahrnut i pohled autorky a její subjektivní vnímání problematiky.

Cíle a úkoly práce

Cíle práce

Zjistit a porovnat postoje a názory vysokoškolských studentů České republiky k současnému sportu a zejména k hodnotám, jež ve skutečnosti podle nich předává, s těmi, které by předávat v naší společnosti doopravdy měl. Z práce by mělo vyplynout, jestli daný pohled mladých lidí koresponduje s hodnotami propagovanými organizacemi zabývající se touto problematikou: Mezinárodním olympijským výborem, Evropskou unií a Organizací spojených národů.

Dále práce identifikuje podobnosti a odlišnosti mezi vybranými studijními obory k hodnotám, které by podle nich měl sport předávat.

Úkoly práce

1. Vypracovat vhodné otázky pro dotazník, aby opravdu přinášely relevantní odpovědi. Pokusit se, co nejméně zabarvovat a umožnit respondentům vlastní pohled na věc. Zůstat objektivní.
2. Vybrat vhodný dotazníkový nástroj, který umožní vkládat otázky různého druhu, otevřené odpovědi, možnost řazení atd.
3. Vytvořit dotazník srozumitelný, jednoduchý, jenž bude obsahovat jasné a konkrétní otázky.
4. Pilotáž. Vyzkoušet dotazník na malém počtu respondentů a přizpůsobit ho na základě zpětné vazby.
5. Vyhledat facebookové skupiny různých studijních oborů v České republice, aby zde bylo možné sdílet dotazník.
6. Sběr dat.
7. Kódovat dotazník a vytvořit tak datovou matici.
8. Analyzovat data. Tvorba grafů a kontingenčních tabulek
9. Diskutovat a interpretovat výsledky v souvislosti s cílem a literaturou.
10. Zhodnocení a závěry. Diskuze o omezeních průzkumu a návržení budoucích směrů výzkumu.

Metodika práce

Typ výzkumu: kvantitativní

Základní metoda: dotazování

Typ dotazování: elektronické dotazování

Základní soubor: studenti českých vysokých škol s různým zaměřením

Pro získání dat do této bakalářské práce bude využita empirická metoda elektronického dotazování. Zvolen byl online program Survio. Výhodou této metody je rychlost odeslání a snadný dosah respondentů za pomoci sociálních sítí. Naopak nevýhodou je nízká návratnost, v mém případě byla návratnost pouhých 55,8 %. Výběrový soubor je tvořen 211 respondenty.

Posloupnost výzkumu

V publikaci Jak se vyrábí sociologická znalost autor uvádí body, podle kterých by se ve výzkumu mělo pracovat.

- 1) Rozpoznání a formulování sociálního problému.
- 2) Formulace hypotéz.
- 3) Určení vhodného vzorku.
- 4) Volba techniky sběru dat: elektronické dotazování. Zvoleno kvůli potřebě většího množství odpovědí. Výhodou je také snadná a rychlá distribuce.
- 5) Konstrukce nástrojů pro sběr dat.
- 6) Pilotáž. Ověřit, zdali nástroj skutečně funguje. Eliminovat nesrozumitelné a nejednoznačné otázky.
- 7) Sběr dat.
- 8) Analýza dat a konečná interpretace.
- 9) Vytvoření závěrů a teoretické zobecnění (Disman, 2011).

Po formulování sociálního problému je úkolem výzkumníka vhodně formulovat výzkumné otázky. V mém případě jde o otázku explorační. U explorační otázky jde o identifikaci zcela nových důvodů, proč se jistá skutečnost či problém děje. (Hendl a Remr, 2017).

Vhodné formulování hypotéz nastává, když odpověď na námi zvolenou výzkumnou otázku je možno predikovat a máme proto vhodné zdůvodnění dostatečným množstvím argumentů či právě podklad v teorii (Punch, 2008).

Výběrový soubor

Zamýšlený výzkum se snaží vypovědět nějaký výrok a dané skupině lidí, kteří sdílejí určité stejné znaky. Základním souborem jsou nazýváni všichni, kteří by teoreticky měli dotazník vyplnit. V mém případě tomu jsou všichni studenti vysokých škol v rámci České republiky. Což je logicky nemožné, proto výzkumník volí ke své práci tzv.: výběrový soubor. Celkem existují 4 způsoby výběru prvků: náhodný výběr, stratifikovaný výběr, mechanický výběr a záměrný výběr (Gavora, 2000).

Základní metoda

Pro získání dat do této bakalářské práce bude využita empirická metoda elektronického dotazování. Data získaná z dotazníku jsou tzv. primární, tedy data, která budou získána zcela nově (Tahal, 2015). Získaná data mohou být popsána také jako deklarativní. Respondenti vyplní své subjektivní názory a pocity (Tahal a kol., 2017). Dotazník je vhodnou metodou pro tento výzkum zejména kvůli své schopnosti hromadně a rychle získat informace o názorech a postojích dotazovaných jedinců. Jedná se o metodu kvantitativní, která odpovídá na otázku kolik. Oproti metodě kvalitativní je výzkumný vzorek mnohem širší, v mém případě tomu je 211 respondentů. Výsledná data se dají číselně a statisticky vyhodnotit (Tahal a kol., 2017). Kvantitativní metody jsou explanativní a pro vyvození výsledků se využívá dedukce (Juřeníková, 2019).

Důležitými prvky každého výzkumu jsou validita a reliabilita. „*Validita znamená schopnost výzkumného nástroje zjišťovat to, co zjišťovat má.*“ (Gavora, 2000). Spíše než validita taková se hodnotí míra validity. Reliabilita. „*Reliabilita znamená přesnost a spolehlivost výzkumného nástroje.*“ (Gavora, 2000). Mezi techniky měření reliability patří: opakované měření, ekvivalentní formy výzkumného nástroje a shoda mezi posuzovateli (Gavora, 2000).

Dotazování

Základní nástroje dotazování, dotazníky, jsou obvykle poskládány ze 3 částí. První část by se mohla nazvat motivační. Výzkumníkovi jde hlavně o to, aby respondenta zaujal a motivoval natolik, aby jeho vyplňování dokončil. Tato část by měla zahrnovat: oslovení respondenta, žádost o vyplnění dotazníku, vysvětlení cíle a důležitosti výzkumu, motivaci k odpovědím, slib anonymity a nezneužití poskytnutých dat, žádost o rychlé vyplnění, poděkování za spolupráci a jméno výzkumníka. Ve střední části se již nachází otázky samotné, které by měly být sestaveny do tematicky ucelených oddílů. Celý dotazník by měl být uzavřen poděkováním a pokyny k odevzdání (Kane, 1985).

Pro svoji práci jsem zvolila metodu online dotazníku vzhledem ke zkoumanému výběrovému souboru, jímž jsou studenti vysoké školy. Tato generace prakticky od útlého dětství žije v prostředí internetu a je na něm snadno dosažitelná. Výhodou online dotazování je především jeho rychlost, levnost a časová nenáročnost, kdy je vytvořen jeden dotazník, rozposlán a nenárokuje si již další výzkumníkovu osobní interakci. Naopak nevýhodou tohoto způsobu dotazování je nemožnost kontroly nad tím, kdo a kolikrát dotazník vyplnil a nízká návratnost (Hendl a Remr, 2017).

Operacionalizace

Při tvorbě samotného dotazníku výzkumníkovi pomáhá tzv. operacionalizace. Jde o jakýsi rozklad základního výzkumného problému na menší, konkrétnější části, latentní proměnné. Jsou to však pořád příliš obecné nebo abstraktní jevy, které nelze měřit přímo. Proto se dále rozkládají na manifestní proměnné, což jsou jednotlivé otázky v dotazníku, které měří či pozorují odpovědi na daný problém (Foret, 2012).

Tvorba otázek

Otázky v dotazníku jsou ideálně řazeny do tří skupin. Výzkumník by měl začít otázkami, které jsou neosobní, snadné, avšak natolik zajímavé, aby respondentu motivovaly k pokračování ve vyplňování dotazníku. Poté mohou následovat pro respondentu nezajímavé, ale přesto nezbytné otázky k dokreslení celého problému. V poslední části může již dotazovatel zařadit intimnější dotazy a náročnější otevřené otázky. Následováním tohoto schématu dotazující snižuje riziko nedokončení dotazníku respondenty (Kane, 1985).

Druhy otázek

Hned na začátku dotazníku by měla být položena takzvaná filtrační, jinými slovy screeningová, otázka, která kontroluje, jestli respondent patří do zvoleného základního souboru či nikoliv. Filtrační otázka by měla být položena jasně, srozumitelně a mělo by se na ní dát odpovědět bez subjektivního pocitu respondenta. Ke správně položené filtrační otázce napomáhá kvantifikace (Tahal, 2015). V mém případě tomu bude otázka: *Jste aktuálním studentem vysoké školy?* Tato otázka vyřadila 96 dotazníků.

Identifikační otázky jsou takové, díky kterým výzkumník zjistí další osobní fakta o respondentovi, podle nichž je může opět dělit do podskupin. Pro můj výzkum tomu jsou otázky na obor, který respondent studuje, pohlaví, sportování a sledování profesionálního sportu. (Tahal, 2015).

Dalším druhem otázek v dotazníku jsou meritorní otázky, které jsou ty nejpodstatnější v celé práci. Jde o jádro dotazníku. Otázky by měly být uspořádány do systematických celků a při přecházení na jiný okruh by respondent měl být na tuto skutečnost upozorněn (Tahal, 2015).

Typy otázek

Existují tři základní typy otázek: otevřené, uzavřené a polootevřené.

Otevřené otázky

V tomto druhu otázek je při odpovědi respondentovi ponechána úplná volnost. I otevřené otázky se dělí následně na několik druhů. Volné, kdy je ponechána čistě volná ruka při tvorbě odpovědi. Asociační, kdy úkolem respondenta je napsat slovo, které ho napadne v souvislosti s uvedenou problematikou. (Foret, 2012).

Výhodou zahrnutí otevřených otázek do dotazníku je právě zmíněná otevřenost, kdy respondent může zmínit i skutečnosti, které výzkumníka k danému tématu nenapadly. Zmíněná výhoda se však může stát i nevýhodou v případě příliš vysokého rozpětí odpovědí a potíže s následným kódováním a zařazením do skupin (Foret, 2012). Můj výzkum se zajímá o postoje a názory, tudíž je vyžadován subjektivní pohled na věc a příliš uzavřených otázek by mohlo přinést zkreslené výsledky.

Uzavřené otázky

V tomto typu otázek si respondent vybírá z nabízených odpovědí. Výhodou bývá snadnost a rychlost vyplnění. Tazatel pomocí těchto otázek může dotazovaného navést na zkoumaný problém, což může působit problém sugestivity. Oproti otázkám otevřeným se považují často za méně silné, vzhledem k tomu, že někdy se respondentovi nebude zamlouvat ani jedna varianta, přesto pro postup v dotazníku nějakou možnost bude muset zvolit (Foret, 2012).

Uzavřené otázky mohou být dichotomické, kdy jsou k dispozici jen dvě, často protikladné odpovědi, např. ANO – NE, muž – žena. U výběrových otázek respondent volí jednu variantu. Otázky, kdy je voleno variant více, se nazývají výčtové. Polyatomické otázky jsou ty otázky, které umožňují řadit varianty (Foret, 2012).

Polootevřené otázky

Tyto otázky jsou kombinací obou výše zmíněných. Často si respondent může buď vybrat jednu z nabízených možností nebo zvolit volnou odpověď „jiné“ (Foret, 2012).

V dotazníku byly kombinované uzavřené i otevřené otázky. První stránka dotazníku byla věnována základním informacím o respondentovi, které následně pomáhají rozdělení do skupin se stejným pozadím. První otázka byla tzv. filtrační: *Jste aktuální studentem vysoké školy?* Pokud je odpovězeno NE, dotazník se automaticky ukončí, vzhledem k tomu že daný respondent nepatří do zvoleného základního souboru. Druhá stránka obsahuje dvě otevřené otázky, které se ptají na sportovní hodnoty z osobního pohledu respondenta ještě předtím, než mu budou odhaleny hodnoty propagované mezinárodními organizacemi, aby nedošlo k ovlivnění a respondent uvedl opravdu to, co ho napadne jako první. Na dalších stránkách už jsou přímo projednávány hodnoty, které byly identifikovány v teoretické části práce.

Pilotáž

Proces pilotáže se provádí nanečisto před výzkumem samotným. Zvolí se malá skupina z výběrového souboru, které je dotazník předložen. Zkoumají se reakce respondentů, jestli jsou pro ně otázky v dotazníku srozumitelné a zda se v dotazníku vyskytují chyby (Disman, 2011). V mém případě byl pilotní výzkum proveden ve dnech 1.6. a 2. 6., kdy byl rozposlán 8 spolužákům studujících na UK FTVS.

V návaznosti na reakce studentů v pilotní skupině k dotazníku byly opraveny chyby, jako například duplikace odpovědí a některé otázky byly zjednodušeny. Šlo zejména o výčty hodnot. Počet možností odpovědí byl snížen tím, že hodnoty, které představují takřka synonyma byly dány do skupin pod jedním zastřešujícím se termínem. Jedná se o:

Kamarádství: kamarádství, bratrství

Týmovost: loajalita, týmovost

Houževnatost: vytrvalost, odolnost

Lidská soudržnost: sounáležitost, společenství, lidská soudržnost, dobré sociální vztahy

Spravedlnost: nezaujatost, spravedlnost, čestnost, poctivost

Lidskost: úcta, důstojnost, lidskost, tolerance, respekt, solidarita

Nediskriminace: nediskriminace, rovnost, vzájemné porozumění

Při tvorbě dotazníku by se měl výzkumník vyvarovat tzv. nevýběrových chyb. Jedná se o nepravdivě zodpovězené otázky v důsledku neporozumění či nejasně formulované otázky. Dochází tomu nejčastěji, pokud se v otázce ptá na více než jednu věc, jsou využity záporné otázky, otázka je moc dlouhá či jsou použity odborné výrazy, kterým cílová skupina nemusí správně rozumět (Tahal a kol., 2017).

Výsledky

Popis souboru respondentů

Sběr odpovědí probíhal v týdnu 5.–11. 6. 2023. Výzkumu se zúčastnilo celkově 307 respondentů, avšak po vyplnění první filtrační otázky 96 odpovědí nelze použít. Toto je také jedna z výhod elektronického dotazování. Server Survio umožňuje rovnou ukončit dotazník, pokud jejich odpověď na otázku neodpovídá kritériím cílové skupiny. Pokud však respondent byl puštěn dále následovala otázka na obor, který studuje. Tato otázka byla polootevřená a respondenti mohli zadat svůj obor přesně, což vedlo k dalším 43 možnostem. Vzhledem k tomu, že celý výzkum má mimo jiné přinést i porovnání mezi rozdílnými obory, rozhodla jsem se obory seskupit dle klasifikace Českého statistického úřadu (2013).

- **Tělesná výchova a sport⁴**
- **Vzdělání a výchova:** pedagogika, učitelství pro 1. stupeň
- **Umění a humanitní vědy:** umění, teologie, filosofie, humanitní studia, lingvistika a literatura
- **Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy:** sociální vědy, ekonomie, psychologie
- **Obchod, administrativa a právo:** právo, marketingová komunikace, marketing, bankovníctví, finance a účetnictví
- **Informační a komunikační technologie:** data a analytika, IT
- **Přírodní vědy:** přírodověda, matematika, fyzika, biologie
- **Zdravotní a sociální péče:** lékařství, fyzioterapie
- **Technika, výroba a stavebnictví:** architektura, stavebnictví, strojírenství

⁴ Tento obor je zde jediný ponechán v původním znění, ikdyž by mohl být dán pod obor vzdělání a výchova, vzhledem k tomu, že respondenti daného oboru by se měli nejvíce ztotožňovat s myšlenkami organizací zaštiťujících sport. Jedním z cílů této práce je také porovnat tento obor s ostatními.

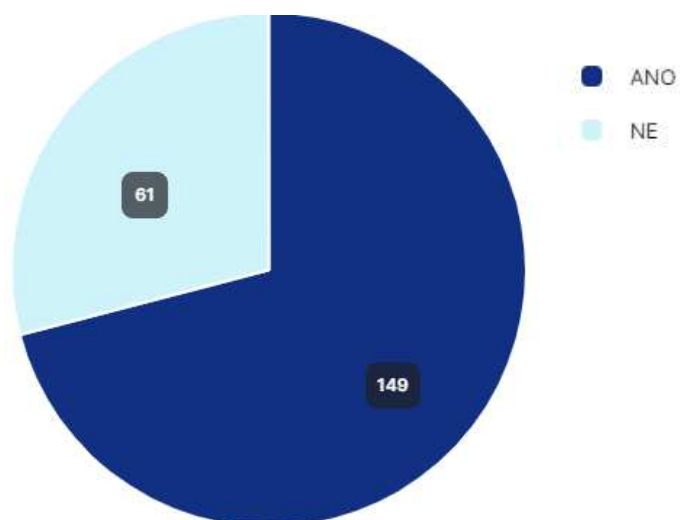
Tabulka 4: Studijní obor respondenta

Studijní obor	Respondenti	
	Relativní četnost	Absolutní četnosti
Tělesná výchova a sport	19,0 %	40
Vzdělání a výchova	14,2 %	30
Umění a humanitní vědy	13,7 %	28
Přírodní vědy	12,9 %	27
Obchod, administrativa a právo	12,3 %	26
Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	11,8 %	25
Zdravotní a sociální péče	9,0 %	19
Informační a komunikační technologie	3,8 %	8
Technika, výroba a stavebnictví	3,3 %	7
Celkem	100 %	210

Zdroj: vlastní zpracování

Další otázka byla věnována tomu, jestli se respondenti aktivně věnují sportu. Z grafu je vidět že přibližně 3/4, tedy 149 respondentů, se aktivně věnuje nějaké sportovní činnosti. Tento fakt dokazuje, jak velkého procenta mladé populace se sportovní činnost dotýká. U velké části sport jako koníček přetrvává do dospělosti.

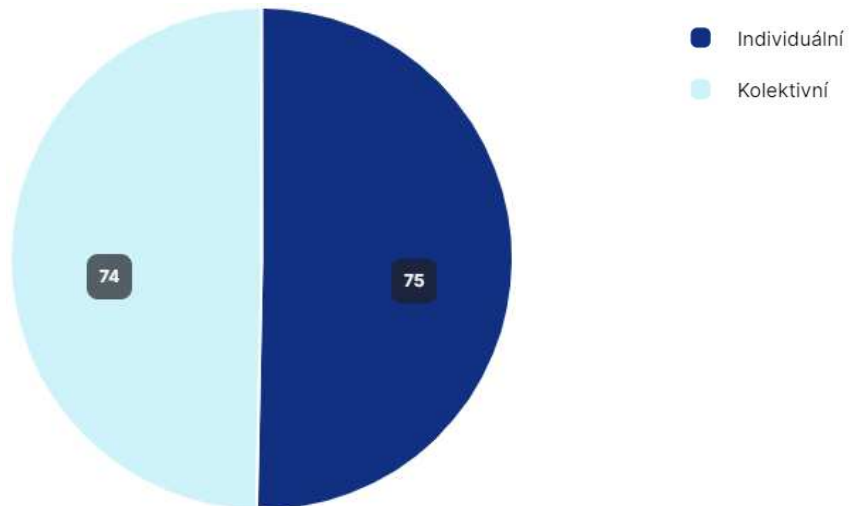
Graf 1: Aktivní věnování se sportu

Zdroj: vlastní zpracování

Zajímavé výsledky vyšly v grafu ohledně druhu sportu, který respondenti vykonávají. Skoro přesná polovina těch respondentů, kteří v minulé otázce zodpověděli ANO, dělá kolektivní sport a jen o jednoho více dělá sport kolektivní.

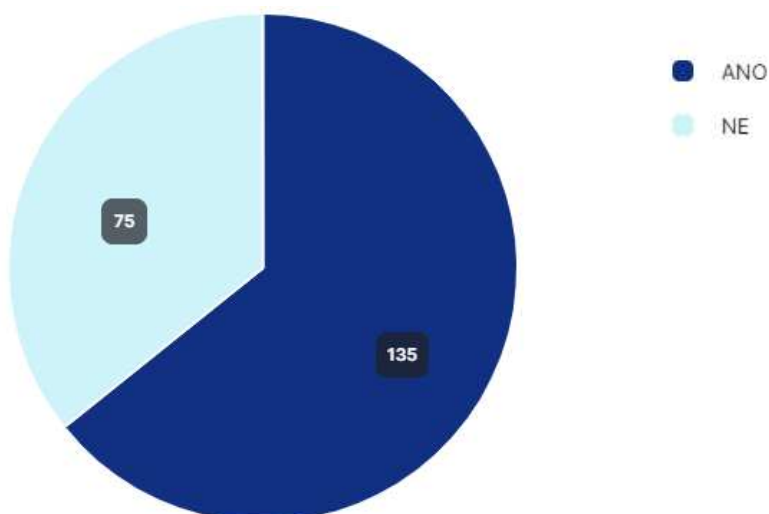
Graf 2: Kolektivní nebo individuální sport

Zdroj: vlastní zpracování

Poslední graf, který reprezentuje základní informace o respondentovi, potřebné k identifikaci trendů, byla otázka ohledně sledování profesionálního sportu v televizi. Stejně jako v grafu 2 vyšlo, že přibližně $\frac{3}{4}$ respondentů sleduje profesionální sport v televizi. Generace současných vysokoškolských studentů tedy tráví svůj čas se sportem nejen aktivně, ale i pasivně, což opět dokazuje, jaký fenomén v naší společnosti sport zastupuje a proč je důležité se jím zaobírat.

Graf 3: Sledovanost profesionálního sportu v televizi

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnoty vnímané při osobním vykonávání sportu

První otázka dotazníku, zabírající se hodnotami, které v nás sport upevňuje, byla otázkou otevřenou. Důvodem volné odpovědi bylo zjistit, co člověka napadne jako první ve spojení se slovy hodnoty a sport. Byla položena hned jako první, aby odpovídající nebyli ovlivněni hodnotami z otázek uzavřených. Otázka se zabírala tím, jaké hodnoty, které si respondenti osvojili díky sportu, ctí i ve svém osobním životě. Výsledky jsou interpretovány v tabulce níže. Do celkového výsledku byly započítány jen ty hodnoty, které byly zmíněny alespoň dvakrát, zbytek v této tabulce nebyl zohledněn. Také procentuální zastoupení jednotlivých odpovědí je celkem nízké oproti procentům, které uvidíme v tabulce 8. Je tomu z důvodu otevřené otázky, kdy variabilita odpovědí je značně širší. Samozřejmě hodnotám, které byly synonymy, byly sjednoceny do jednoho pojmu.

Tabulka 5: Hodnoty ctěné v osobním životě, získané díky sportu

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Fairplay	69	32,9 %
Týmový duch	68	32,4 %
Kamarádství	52	24,8 %
Zdravý životní styl	44	21,0 %
Sebekázeň	36	17,1 %
Respekt	22	10,5 %
Houževnatost	21	10,0 %
Rozvoj osobnosti a ducha	21	10,0 %
Snaha o svůj nejlepší výkon	20	9,5 %
Cílevědomost	15	7,1 %
Soutěživost	14	6,7 %
Lidskost	12	5,7 %
Radost	10	4,8 %
Umění prohrávat	9	4,3 %
Komunikace	7	3,3 %
Pokora	6	2,9 %
Vůdcovství	3	1,4 %
Sociální začlenění	2	1,0 %

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce je tedy vidět, že nejvíce zastupovaná hodnota je fairplay. 32,9 % respondentů vnímá, že si tuto hodnotu adaptovalo díky sportu a nese si ji dál do každodenního života. Dále pokračovaly hodnoty jako týmový duch, kamarádství a zdravý životní styl, jež byly zastoupeny více než ve 20 %. Zajímavá hodnota, která se celkem často v odpovědích vyskytovala, byl rozvoj osobnosti a ducha. Zmiňována byla často jakási vnitřní harmonie a zklidnění uvnitř vlastního těla, odpočinek a uvolnění z každodennosti. Je to pro respondenty chvílka klidu a čas, který věnují sami sobě v jinak velmi uspěchaných dnech. Někteří respondenti také uvedli, že sport jim pomáhá znovu najít sebelásku a zvyšuje jim sebevědomí.

Následující tabulka znázorňuje odpovědi z druhé otevřené otázky, tentokrát nešlo tolik o individuální přístup a jednání, ale o společnost a jaké hodnoty by měly být za pomoci sportu šířeny. K zařazování byl použit seznam hodnot vytvořený v části teoretické. Hodnoty, které jsou dle mezinárodních organizací hodné k šíření skrze sport. Pokud respondenti nenapsali přesně požadované slovo, byla odpověď řazena k nejbližšímu termínu.

Tabulka 6: Hodnoty, které by měl sport předávat a upevňovat ve společnosti

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Fairplay	80	38,1 %
Týmovost	54	25,7 %
Sebekázeň	41	19,5 %
Zdravý životní styl	36	17,1 %
Nediskriminace	33	15,7 %
Houževnatost	26	12,4 %
Lidskost	24	11,4 %
Lidská soudržnost	24	11,4 %
Snaha o svůj nejlepší výkon	21	10,0 %
Radost	19	9,0 %
Kamarádství	18	8,6 %
Spravedlnost	16	7,6 %
Výjimečnost	10	4,8 %
Odpovědnost	7	3,3 %
Sociální začlenění	6	2,9 %
Mírová soutěž mezi národy	4	1,9 %
Pomoc druhým	4	1,9 %
Národní hrdost	2	1,0 %
Bezpečnost	2	1,0 %
Respektování pravidel	4	1,9 %
Mírová soutěživost mezi národy	3	1,4 %
Národní hrdost	2	1,0 %
Výjimečnost	1	0,5 %
Lidský rozvoj	0	0 %
Respekt k přírodním zdrojům	0	0 %
Bez dopingu	0	0 %

Zdroj: vlastní zpracování

Stejně tak, jak je pro respondenty důležitá hodnota fairplay v každodenním životě, tak je tomu i s názorem, co by sport měl do společnosti šířit. 38,1 % všech respondentů tuto možnost zmínilo. Na druhém místě opět, oproti hodnotám důležitým během sportování, není změna

a týmovost se objevila ve 25,7 % odpovědí. Na třetím místě je sebekázeň, do tohoto termínu byla zařazeny i hodnoty jako je umění prohrávat, disciplína a trpělivost. Poměrně velký posun dolů je u kamarádství. Poměrně vysoko se ocitly i tři hodnoty, zaměřené na vztahy a interakce mezi lidmi: nediskriminace, lidskost a lidská soudržnost. Bez zastoupení jsou celkově 3 hodnoty, které jsou zastávány mezinárodními organizacemi, lidský rozvoj, bezpečnost, respekt k přírodním zdrojům a sport bez dopingů.

Tabulka číslo 7 znázorňuje již jednotlivé hodnoty, které byly respondenty zmiňovány, rozdělené dle oborů. V tabulce lze vyčíst rozdílnosti mezi obory z pohledu hodnot, které by měl sport upevňovat ve společnosti. Je zde znovu zmíněn i počet respondentů z jednotlivých oborů. Vzhledem k tomu, že počty jsou rozdílné, nelze porovnávat absolutní četnost. Pomocí škály barev byly znázorněny hodnoty od nejvyššího (tmavě modrá) po nejnižší (světle modrá) počet odpovědí v daném oboru. Opět je vidět že hodnota fairplay je zastoupena skoro u všech oborů, až na techniku, výrobu a stavebnictví, na prvních dvou místech. U oboru technika, výroba a stavebnictví se na prvním místě objevila týmovost. Paradoxní moment je viditelný u oboru Zdravotní a sociální péče, že hodnotu zdravý životní styl jmenovali velmi málo, ačkoliv je veřejně známé, že pohybová aktivita je tělu prospěšná, avšak studenti oborů zaměřujících se na zdraví člověka nevidí sport jako nástroj pro upevňování této hodnoty ve společnosti. Snaha o svůj nejlepší výkon nebyla zmiňovaná příliš často, ale u oboru Informační a komunikační technologie se dělila společně s fair play o první místo. Obor tělesná výchova a sport, který je do značné míry zaměřen na problematiku tématu této práce, má nejvíce rozložené odpovědi napříč nabídkou hodnot, lze tedy usuzovat, že přinejmenším o většině hodnot mají studenti povědomí a vnímají, že sport zastává určitou vzdělávací roli ve společnosti. Nejčastějšími hodnotami byla již zmiňovaná fair play, dále nediskriminace, týmovost a lidskost. Je zde tedy vidět zaměření na socializační stránku sportu. Například hodnoty založené na výkonu: snaha o svůj nejlepší výkon a houževnatost příliš zmiňované nebyly, ačkoliv se mezi respondenty z tohoto oboru nachází pravděpodobně velká část aktivních sportovců a trenérů.

Tabulka 7: Jednotlivé hodnoty, které by měl sport předávat a upevňovat ve společnosti

	Informační a komunikační technologie	Obchod, administrativa a právo	Přírodní vědy	Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	Technika, výroba a stavebnictví	Tělesná výchova a sport	Umění a humanitní vědy	Vzdělání a výchova	Zdravotní a sociální péče
Počet respondentů	8	26	27	25	7	40	28	30	19
Kamarádství		3	2	3		4	1	1	4
Fair play	4	12	11	11	1	18	7	8	8
Národní hrdost			1	1					
Mírová soutěživost mezi národy		2				2			
Radost	1	1	1	2	3	4	3	2	2
Odpovědnost		1	1	1	1	2		1	
Nediskriminace		1	6	4	2	9	5	3	3
Spravedlnost		2	5	1		4	2	2	
Houževnatost	1		4	7	1	3	3	3	4
Pomoc druhým		1	1		1			1	
Týmovost	1	5	7	7	6	8	5	10	5
Zdravý životní styl	3	5	4	6		2	9	5	2
Sociální začlenění						1	3	1	1
Výjimečnost		4	2	2					2
Lidskost		3	2	2		7	3	2	5
Sport bez dopingů									
Snaha o svůj nejlepší výkon	4	2	3	3	1	3	2	2	1
Lidská soudržnost	2	2	1	4		4	5	4	2
Respekt k přírodním zdrojům									
Sebekázeň	1	4	3	6	4	6	8	4	5
Bezpečnost		1				1			
Lidský rozvoj									

 Nejvyšší četnost Nejnižší četnost

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce níže jsou zpracovaná data z otázky, *Jaké z následujících hodnot jsou pro Vás nejdůležitější při osobním vykonávání sportu*. Respondenti měli před sebou matici 28 hodnot, hodnot, které jsou definovány čtyřmi vybranými organizacemi z teoretické části. Mohli vybrat 5 až 10 hodnot. 77,1 % respondentů považuje radost ze sportu jako nejdůležitější hodnotu. Což je velká změna oproti dvěma předchozím otázkám, kdy radost ze sportu byla zastoupena minimálně. Hodnot, které jsou vnímány více než 50 %, je pouze pět. Mimo již zmíněnou radost ze sportu je tomu ještě fairplay, kamarádství, týmový duch a respektování pravidel. Tyto čtyři hodnoty jsou víceméně spjaté s kolektivem a ostatními jedinci provozující sport. Toto svědčí o sportu jako fenoménu, který spojuje lidi a napomáhá socializaci. Ke konci tabulky, kde jsou hodnoty nejméně vnímané při osobním vykonávání sportu, se nachází zejména hodnoty přidané (respekt k přírodním zdrojům, apolitičnost, mírová soutěživost mezi národy atd.). Tyto hodnoty budou pravděpodobně vnímány mnohem více na profesionálnější a mezinárodní úrovni, spíše než při sportu ve volném čase.

Tabulka 8: Nejdůležitější hodnoty při osobním vykonávání sportu

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Radost ze sportu	162	77,1 %
Fairplay	159	75,7 %
Kamarádství	137	65,2 %
Týmový duch	112	53,3 %
Respektování pravidel	109	51,9 %
Zdravý životní styl	98	46,7 %
Spolupráce	93	44,3 %
Spravedlivá soutěž	93	44,3 %
Snaha o svůj nejlepší výkon	66	31,4 %
Lidský rozvoj	65	31,0 %
Nediskriminace	65	31,0 %
Bez dopingu	62	29,5 %
Lidská důstojnost	60	28,6 %
Sebekázeň	47	22,4 %
Lidskost	47	22,4 %
Pomoc druhým	42	20,0 %
Sociální začlenění	34	16,2 %
Odpovědnost	32	15,2 %
Houževnatost	27	12,9 %
Lidská soudržnost	25	11,9 %
Mírová soutěživost mezi národy	25	11,9 %
Národní hrdost	22	10,5 %
Apolitičnost	13	6,2 %
Výjimečnost	12	5,7 %
Udržitelnost	11	5,2 %
Respekt k přírodním zdrojům	10	4,8 %
Nezištnost	10	4,8 %

Zdroj: vlastní zpracování

Další otázka byla otevřená a navazovala právě na otázku předešlou. Otázka nebyla povinná a ptala se na další hodnoty, které respondenti shledávají nezbytnými při provozování sportu. Zde odpovědělo 85 respondentů, avšak jen 36 z nich jmenovalo jiné hodnoty než již zmíněné v předešlé otázce. Celkem 15x byla zmíněna hodnota rozvoj osobnosti a ducha, čili, že by sport měl přinášet jistý vyrovnaný a harmonický mentální stav člověka. Dále zde byly několikrát zmíněny hodnoty: respekt, tolerance, odvaha a pokora. Což jsou hodnoty, které mohou být i zařazeny k hodnotám, které byly na výběr.

Hodnoty vnímané při sledování profesionálních sportovních soutěží

Následující tabulka byla vytvořena na základě dat z matice, kdy každý řádek obsahoval jednu hodnotu a respondent měl právě jednu možnost zvolení odpovědi. Otázka se zabírala četností výskytu daných hodnot během sledování profesionálních soutěží. Po zpracování dat byly dále hodnoty seřazeny do 3 skupin, na hodnoty vnitřní, přidané a skupinu prolínající se.

Z tabulky je patrné, že velmi často viditelné hodnoty jsou radost, národní hrdost, zdravý životní styl a pomoc druhým. Na opačném spektru, tedy v hodnotách, které se podle respondentů při profesionálních sportovních soutěžích nevyskytují, zcela dominuje sebekázeň, ta je poté dominantní i v kategorii vyskytuje se málo. Celkově se dá říct, že uvedené hodnoty jsou respondenty hojně vnímány vzhledem k tomu, že u všech hodnot, až na již zmíněnou výjimečnost, více než 60 % respondentů označilo možnost velmi často viditelné nebo viditelné. Z procentuálního hlediska respondenti vnímají během profesionálních sportovních soutěží více hodnoty přidané než hodnoty vnitřní. Součet relativních četností z kategorie velmi často viditelné a kategorie viditelné činil u hodnot přidaných vždy přes 70 %. Průměr relativních četností u přidaných hodnot je 80,2 % to tedy znamená, že respondenti velmi často vidí nebo se vidají s hodnotami přidanými. Když byl proveden stejný postup u hodnot vnitřních, výsledky jsou následovné. U tří hodnot je procentuální zastoupení menší než 70 % v kategorii velmi často viditelné a viditelné. A 66,3 % respondentů se velmi často vidá nebo jsou pro ně viditelné vnitřní hodnoty sportu.

Tabulka 10: Hodnoty vnímané při sledování profesionálních sportovních soutěží

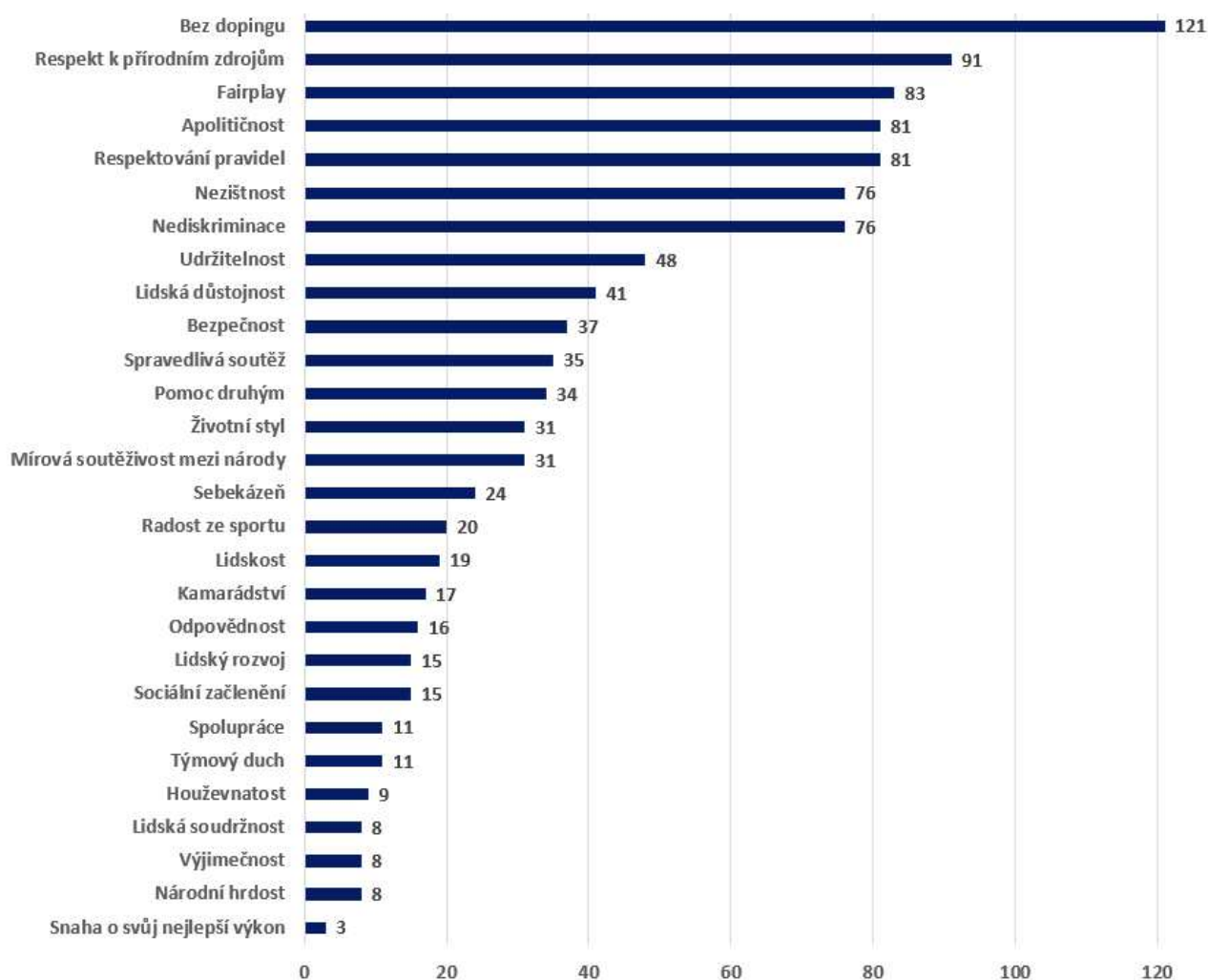
		Velmi často viditelné		Viditelné		Vyskytuje se málo		Neobjevuje se	
		Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Vnitřní hodnoty	Radost	133	63,3%	65	31,0%	11	5,2%	1	0,5%
	Houževnatost	23	11,0%	148	70,5%	37	17,6%	2	1,0%
	Snaha o svůj nejlepší výkon	32	15,2%	124	59,0%	50	23,8%	4	1,9%
	Sebekázeň	4	1,9%	40	19,0%	118	56,2%	48	22,9%
	Výjimečnost	30	14,3%	108	51,4%	61	29,0%	11	5,2%
	Týmovost	19	9,0%	110	52,4%	73	34,8%	8	3,8%
	Kamarádství	24	11,4%	111	52,9%	70	33,3%	5	2,4%
	Odpovědnost	32	15,2%	106	50,5%	66	31,4%	6	2,9%
	Zdravý životní styl	94	44,8%	105	50,0%	10	4,8%	1	0,5%
Přidané hodnoty	Sociální začlenění	58	27,6%	92	43,8%	56	26,7%	4	1,9%
	Fair play	32	15,2%	142	67,6%	34	16,2%	2	1,0%
	Národní hrdost	119	56,7%	75	35,7%	15	7,1%	1	0,5%
	Nediskriminace	26	12,4%	127	60,5%	53	25,2%	4	1,9%
	Pomoc druhým	85	40,5%	101	48,1%	20	9,5%	4	1,9%
	Lidskost	21	10,0%	135	64,3%	46	21,9%	8	3,8%
	Respekt k přírodním zdrojům	40	19,0%	129	61,4%	35	16,7%	6	2,9%
	Sport bez dopingů	32	15,2%	124	59,0%	50	23,8%	4	1,9%
	Bezpečnost	48	22,9%	119	56,7%	40	19,0%	3	1,4%
	Mírová soutěživost mezi národy	44	21,0%	126	60,0%	36	17,1%	4	1,9%
Lidský rozvoj	37	17,6%	130	61,9%	37	17,6%	6	2,9%	
Lidská soudržnost	33	15,7%	133	63,3%	41	19,5%	3	1,4%	

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4 znázorňuje výsledky z otázky, která sledovala opačný cíl. Zjistit, které hodnoty bývají naopak při profesionálních sportovních soutěžích nejvíce porušovány. Nejvíce porušovanou hodnotou je viditelně čisté sportování bez použití zakázaných podpůrných látek. Tato problematika navazuje na respektování pravidel a na fair play, jejíž je součástí a která je z pohledu respondentů také velmi často porušována. Druhou nejvíce porušovanou hodnotou je přidaná hodnota sportu a tou je respekt k přírodním zdrojům. Respondenti si pravděpodobně uvědomují náročnost sportovišť na čerpání přírodních zdrojů, a ne úplně k přírodě šetrné stavění a následné využívání například olympijských stadionů. Na čtvrtém místě se vyskytla apolitičnost, která má pravděpodobně co dočinění s aktuální situací a debatou ohledně účasti ruských a běloruských sportovců na OH v Paříži 2024. Z výše uvedené tabulky bylo zjištěno, že výskyt přidaných hodnot je celkem hojně respondenty vnímán, ale z hodnot v tomto grafu jsou dle nich také nejvíce porušovány.

Graf 4: Porušování hodnot během profesionálních soutěží

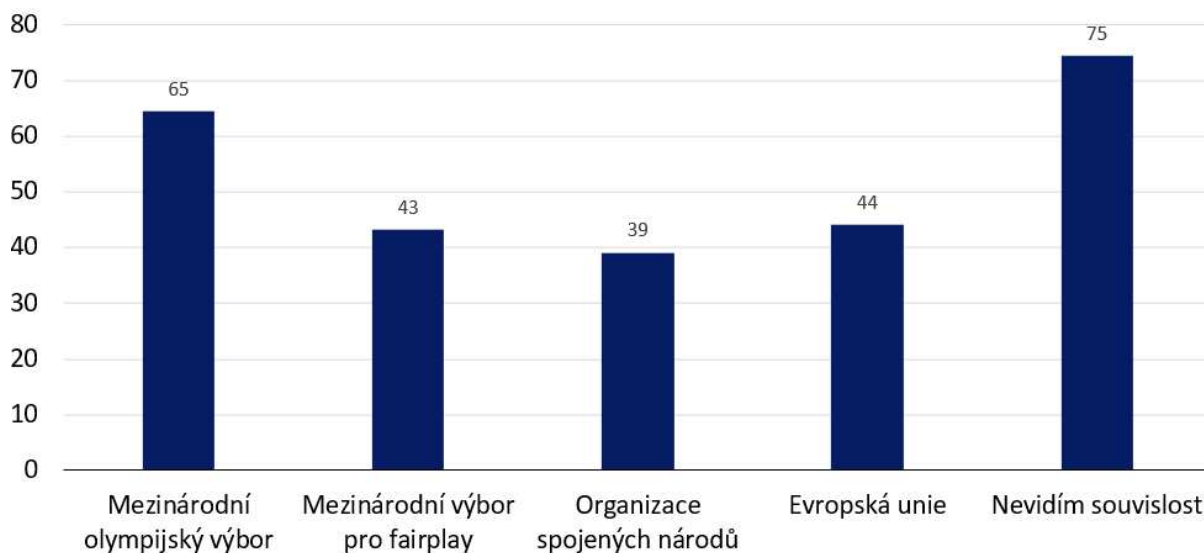

Zdroj: vlastní zpracování

Spojení hodnot a mezinárodních organizací

Jak již bylo řečeno v části teoretické, nejen sportovní, ale i jiné mezinárodní organizace zastávají názor, že sport je ve společnosti prospěšný a že skrze něj mohou být šířeny žádoucí hodnoty. Graf 5 znázorňuje průměrné spojení jedné hodnoty s jednotlivými organizacemi. Respondenti se nemuseli rozhodnout jen pro jednu odpověď. Z tabulky 2 je viditelné, že každá jedna organizace neproklamuje sportem své originální hodnoty, ale často se hodnoty prolínají, proto byl zvolen libovolný počet odpovědí. Pokud respondent neviděl souvislost ani s jednou organizací, byla tu možnost *nevidím souvislost*. Tato možnost byla také nejčastěji vybírána. Zde přichází otázka, jestli to je vůbec důležité. Jestliže to tyto organizace dělají nezištně a opravdu za účelem přispět globálně k lepšímu prostředí, ve kterém žijeme, je důležitější, že tyto hodnoty jsou lidmi vůbec vnímány, spíše než díky komu. Organizace, která je s hodnotami spojovaná nejvíce je Mezinárodní olympijský výbor. Ostatní tři jsou na tom výsledkově dost podobně. Zajímavé je zejména zjištění, že organizace zabývající se přímo sportem, Mezinárodní výbor pro fair play, skončila o jednu hodnotu níže než Evropská unie, kde sport není primárním zájmem.

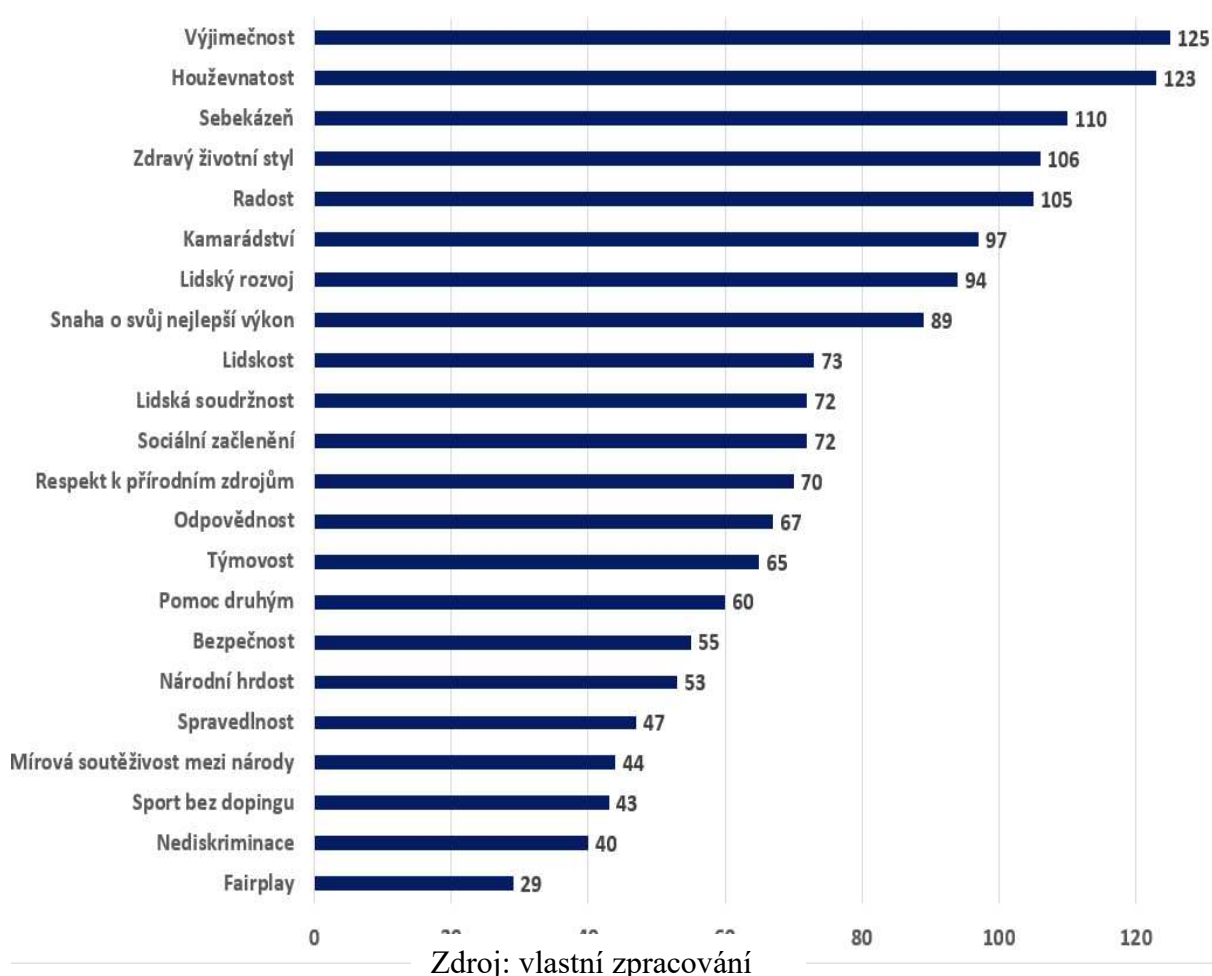
Graf 5: Sportovní hodnoty ve spojení s mezinárodními organizacemi

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnoty, které jsou v souvislosti s mezinárodními organizacemi vnímány nejméně, ukazuje následující graf. Nejméně vnímané jsou výjimečnost, houževnatost a sebekázeň. Fakt, že tyto hodnoty nejsou vnímané v souvislosti s vybranými organizacemi, však neznamená, že se při sportovních soutěžích nevyskytují. Jak je vidět v tabulce 8, například houževnatost je při profesionálních soutěžích dle 70,5 % respondentů viditelná. Mezinárodní organizace by se tedy měly snažit více propagovat a zviditelnit ty hodnoty které jsou buď nejvíce porušovány: bez dopingů, respekt k přírodním zdrojům, fair play (graf 4) nebo jsou nejméně viditelné: sebekázeň, týmovost, kamarádství (tabulka 9).

Graf 6: Hodnoty nejméně vnímané ve spojení s mezinárodních organizací

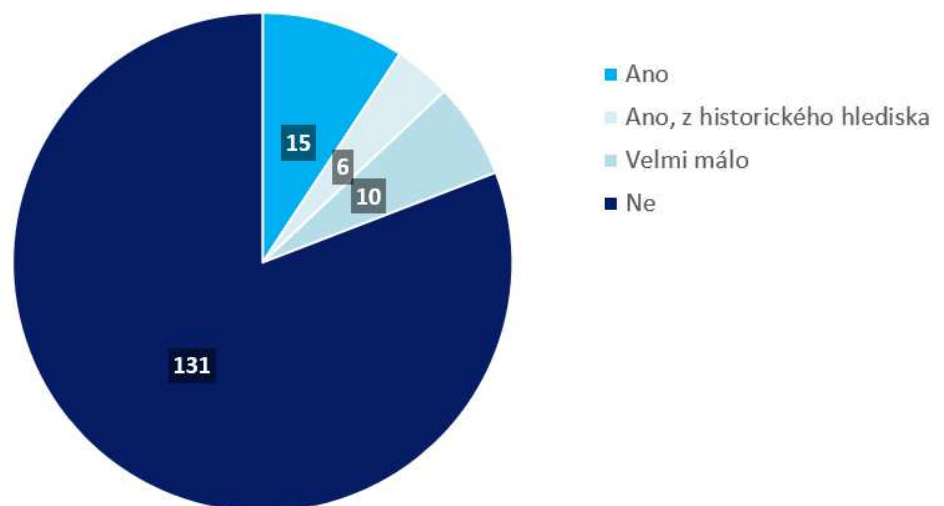

Adaptace hodnot

Cílem poslední části výzkumu bylo zjistit, jaké je zaměření na sport a jeho hodnoty v rámci vzdělávání. Dále také, jestli sportovci jsou zodpovědní za své jednání a měli by to být právě oni, kdo reprezentují dané hodnoty.

Následující koláčový graf znázorňuje odpovědi na otázku, jestli v rámci základního a středoškolského studia probíhala výuka či zmínka ohledně sportu a jeho významu pro společnost. Je na první pohled zřetelné, že více než $\frac{3}{4}$ respondentů neprošlo v rámci výuky výkladem o společenském významu sportu. Pokud respondenti odpověděli Ano, bylo to často ze dvou důvodů. Buďto studovali na sportovní škole, kde tato problematika byla v rámci osnov do studia včleněna nebo se sportu věnovali v rámci dějepisu a probírali historické momenty, kdy sport zasáhl do společenského dění. Zmiňovány byly situace jako antické olympijské hry, OH 1936 v Berlíně, či akt Věry Čáslavské na OH v Mexiku 1968.

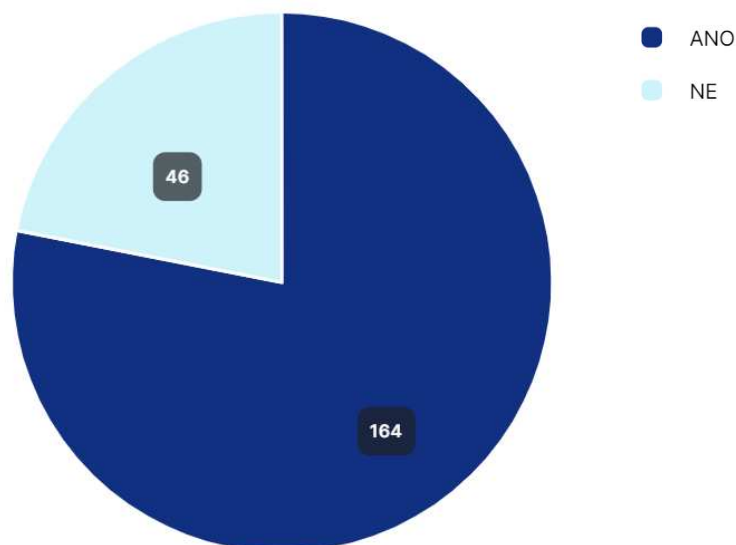
Graf 7: Sport a jeho význam pro společnost v rámci základního a středoškolského studia

Zdroj: vlastní zpracování

Další případnou možností, mimo školství, kdy mohou být hodnoty představeny a předávány, je při sledování sportovních událostí. Jak již bylo uvedeno na počátku praktické části této práce, sportovní utkání jsou velký fenomén a mnoho jedinců sledováním profesionálního sportu tráví svůj volný čas. 135 z 210 respondentů uvedlo, že sleduje profesionální sport v televizi. Následující graf ukazuje, že ještě větší část, a to 164 respondentů, zastává názor, že by profesionální sportovci měli být morálními vzory.

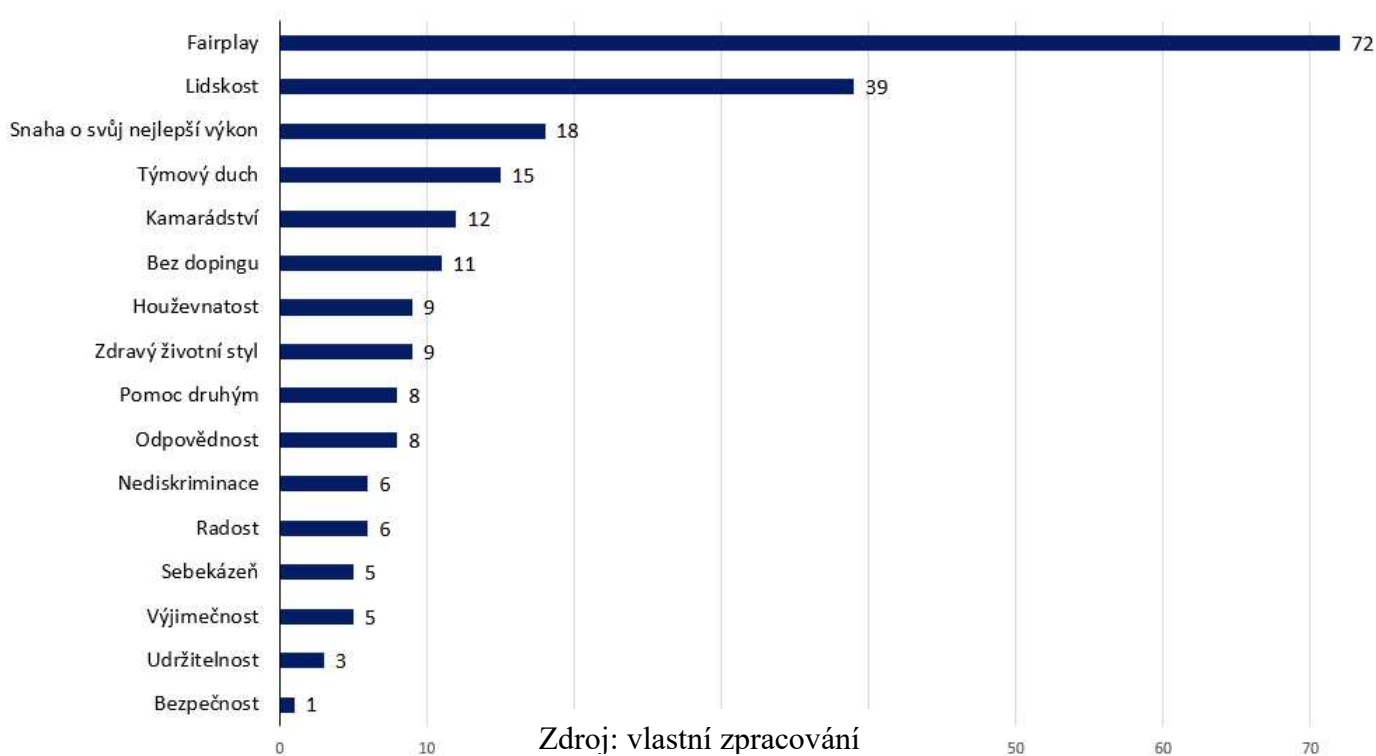
Graf 8: Profesionální sportovec morálním vzorem

Zdroj: vlastní zpracování

V následující otevřené volné otázce byli respondenti požádáni o vypsání hodnot, které by podle nich profesionální sportovec měl ctít a dodržovat. Opět se na prvním místě objevuje pojem fair play, následuje ho lidskost a snaha o svůj nejlepší výkon.⁵

Graf 9: Hodnoty, jež by měl profesionální sportovec ctít a dodržovat

Zdroj: vlastní zpracování

⁵ Při vyhodnocování této otázky bylo zřejmé, že respondenti již prošli celým dotazníkem, vzhledem k tomu, že se objevovaly mnohem přesnější názvy hodnot, které byly zmiňovány v průběhu dotazování.

Jestliže výsledky v tomto grafu porovnáme s výsledky v tabulce č. 8, která zobrazuje výsledky z otázky ohledně nejdůležitějších hodnot při osobním vykonávání sportu, vidíme, že požadavek na profesionální sportovce je na prvních dvou místech zejména na interakci s ostatními sportovci, kdežto u osobního vykonávání je prioritou číslo jedna osobní prožitek ze sportu – radost. V porovnání s grafem č. 5, kde je uvedeno, že nejčastěji porušovanou hodnotou je sport bez dopingu, je zajímavé, že tento faktor se umístil až na 6. místě. Spolu s hodnotami bylo často zmiňováno, že, vzhledem k mediální pozornosti a sledovanosti, jsou sportovci pro značnou část obyvatel vzory a je zde tedy pravděpodobnost, že jejich chování si budou osvojovat jejich fanoušci, a to zejména mladší část publika.

Diskuse

Cílem této bakalářské práce bylo porovnat postoje a názory českých vysokoškolských studentů k současnému sportu, zejména k hodnotám, jež ve skutečnosti předává a které by podle nich předávat v naší společnosti měl. Vedlejším cílem bylo také identifikovat podobnosti a odlišnosti mezi jednotlivými studijními obory v hodnotách, který by podle nich měl sport předávat. Z práce mělo také vyplynout, jestli daný pohled mladých lidí koresponduje s hodnotami propagovanými organizacemi, zabývajícími se problematikou sportu: Mezinárodním olympijským výborem, Mezinárodním výborem pro fair play, Evropskou unií a Organizací spojených národů.

Z první části výzkumu, která byla víceméně identifikační ohledně respondentů a jejich přístupu ke sportování, je vidět, že sportování, jak pasivní, tak aktivní, má velké zastoupení mezi stávajícími vysokoškolskými studenty. V České republice studenti nijak extrémně nepreferují buďto individuální nebo kolektivní sport. Hodnota *fair play* je studenty vnímána jako hlavní hodnota na všech úrovních sportu, od sportu pro všechny až po profesionální soutěže. Což prakticky koresponduje s heslem, uvedeným v teoretické části, „*Fair play je sport. Není sportu bez fair play.*“ (International Fair Play Committee). Také v mezioborovém srovnání *fair play* vyšla jako hodnota č. 1. To může být způsobeno také tím, že tento fenomén v sobě zahrnuje více hodnot a může být interpretován mnoha způsoby, a to nejen na poli sportu. Jestliže respondenti měli možnost výběru z hodnot, *fair play* předčila hodnota *radost ze sportu*. To je jedna ze základních vnitřních hodnot, která vyplývá ze samotné podstaty sportu. Pokud by člověka daná sportovní aktivita nebavila, pravděpodobně se jí vůbec nebude zabývat. Proto pravděpodobně *radost* respondenti ani nezmiňovali, když byli vyzváni k vypsání hodnot. Tento fakt se může měnit při sportu profesionálním, kdy se sport stává i zdrojem obživy. Tato hodnota v některých případech může mizet.

Značná část respondentů také zmiňovala sport v rámci nejen fyzického zdraví, ale i mentálního klidu a vyrovnanosti. Studenti bývají často ve velkém stresu a nejistoty z budoucnosti. Jsou na pomezí dětství a dospělosti, přicházejí o své jistoty a přibývají jim starosti. Sport je poté pro ně nástrojem úniku od starostí a stereotypu. Sport jim umožňuje zaměřit se alespoň na chvíli na sebe. Někteří také zmínili, že díky sportu mnohem lépe vnímají své vlastní tělo, získávají sebedůvěru a zvyšuje jim sebevědomí.

Pokud se jedná o odlišnosti mezi obory, nejsou velké. *Fair play* na prvním místě není jen u třech oborů: techniky, výroby a stavebnictví, umění a humanitních věd a také u oboru vzdělání a

víceméně pouze v rámci historie, kdy připomíná hlavně protesty sportovců vůči aktuálním událostem ve společnosti nebo politické zásahy do organizovaného sportu a následné konsekvence. Což ukazuje, jak velkou moc sport ve společnosti měl a má, o to větší vzniká ztráta, pokud, především prostřednictvím zkoumaných mezinárodních organizací, plnohodnotně nevyužívá svůj prostor k propagaci hodnot ve společnosti, zejména s přihlédnutím k tomu, kolik času se sportem tráví velká část obyvatel nejen České republiky. Málo je využívána síla současného sportu a jak z jeho podpory může těžit nynější společnost. Mimo sportovní soutěže také školy mohou být dalším prostorem pro uspořádání různých interaktivních akcí, kdy organizace mohou představit přidané hodnoty pomocí sportu a podpořit povědomí, že sport není jen činnost, kdy se jedinec snaží být nejrychlejší nebo vstřelit co nejvíce branek. Nevyužívání edukačních možností při mezinárodních sportovních akcích nás též vrací k faktu, že ani studenti pedagogických oborů, zejména tělesné výchovy, tolik přidaných hodnot nevnímají. Nepopírám, že je důležité se soustředit na výkony a správnou techniku různých cviků, ale rozhodně by mohla být více rozebírána i společenská role sportu vzhledem k jeho schopnosti prezentovat hodnoty, na něž leckdy zapomínáme, a jež by měly být, dle mého soudu, obecně uznávány.

Závěr

Z výsledků výzkumu v této bakalářské práci je znatelné, že vezmeme-li v potaz existenci dvou druhů hodnot, vnitřních a přidaných, tak vnitřní hodnoty jsou vnímány napříč všemi studijními obory. Je to zapříčiněno zejména jejich samotnou podstatou a přirozeným výskytem ve sportu. Avšak tak tomu není u hodnot přidaných. Ty jsou naopak studenty vysokých škol vnímány velmi málo, proto by se mezinárodní organizace měly zaměřit zejména na větší propagaci hodnot jako jsou: národní hrdost, pomoc druhým, výjimečnost, sport bez dopingů, respekt k přírodním zdrojům a lidský rozvoj. Respondenti z Fakulty tělesné výchovy Univerzity Karlovy, u kterých bylo předpokládáno, že budou souznít s danou problematikou nejvíce, příliš nevyčnívají svými znalostmi ve srovnání se studenty jiných oborů.

Doporučením pro organizace, zabývající se problematikou sportu a jeho hodnot, je více se zaměřit právě na pedagogické obory, jichž stávající studenti se s největší pravděpodobností v budoucnu stanou vyučujícími další mladé generace a budou se moci rozhodnout co jí předat. V českém školství se o tématu sportovních hodnot prakticky nemluví. Což by se dalo brát jako jakési pochybení, vzhledem k tomu, jaký fenomén sport v dnešní společnosti je a jak velkou část našich životů zaujímá. Jestliže zmíněné hodnoty budou budoucími učiteli více vnímané, osvojené a ctěné, pravděpodobně je budou mít tendenci více zařadit do svých vyučovacích hodin. Zorganizováním různých workshopů, diskusí s odborníky i samotnými profesionálními sportovci, na půdě daných škol, může být nenásilnou formou docíleno podvědomého vnímání požadovaných hodnot.

Dalším nástrojem pro propagaci těchto hodnot mohou být samotní sportovci, u kterých je očekávána odpovědnost za své jednání, vzhledem k pozornosti, kterou poutají. Také pro ně by mohly být uspořádány různé akce a programy, kdy se bude debatovat o tématu přidaných hodnot a důvodů, proč má smysl je předávat dál do společnosti.

Vybrané téma je poměrně komplikované a vzhledem k rozsahu bakalářských prací hloubka tohoto výzkumu není až tak velká. Tato bakalářská práce by se tedy dala vzít jako inspirace pro podobné výzkumy, které jdou do hlubších detailů jednotlivých hodnot nebo aktů mezinárodních organizací.

Například by se dal rozebrat fenomén fair play, který byl často proklamován jako nejvýznamnější hodnota. Vzhledem k tomu, že fair play je prakticky souborem hodnot a každý jedinec si ho může vykládat jinak. Dalo by se využít různých ohniskových skupin, kdy vybraní jedinci spolu debatují o dané problematice.

Toto bych ostatně lehce pozměnila i na své práci. Zvolené dotazníkové šetření je neúčinnější pro problematiku více kvantitativního charakteru. Proto bych svou nynější práci doplnila právě o zmiňované ohniskové skupiny, před vyplňováním samotného dotazníku. Aby bylo blíže definováno, co dané hodnoty obsahují a znamenají. Protože ze sesbíraných odpovědí bylo poznat, že pro respondenty bylo v určitých momentech těžké mapovat, co daná hodnota představuje a čím se liší od jí podobné.

Další výzkum by mohl být zaměřen na hodnoty, které nebyly respondenty zmiňovány skoro vůbec a pokusit se najít důvod jejich absence. Zjistit, jestli se v soudobém sportu opravdu neobjevují nebo jen respondenti si pojem nespojují s danou akcí.

Nabízí se též možnost výzkumu, kdy se výzkumník pokusí zmapovat konkrétní akce a snahy probíraných mezinárodních organizací dané hodnoty propagovat a předávat, pokusit se změřit, jak úspěšné v těchto aktivitách jsou.

- 28) Olympic World Library: *The Olympic Charter* [online]. [cit. 2023-01-17]. Dostupné z: https://library.olympics.com/default/olympic-charter.aspx?_lg=en-GB.
- 29) Průcha, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portal, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.
- 30) Punch, K. F. *Úspěšný návrh výzkumu*. Praha: Portál, s. R. O., 2008. ISBN 978-80-7367-468-7.
- 31) Rozsypalová, M. A kol. *Psychologie a pedagogika I*. Praha: Informatorium, 2003. ISBN: 978-80-7333-014-9.
- 32) Sekot, A. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada Publishing, a. S., 2008. ISBN: 978-80-247-2562-8. MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. *Fotbaloví chuligáni*. 1. Vyd. Brno: Barrister & Principal, 2004, ISBN 80-903333-0-3.
- 33) Schwartz, S., H. *Universal in the Content and Structure of Values. Advances in Experimental Social Psychology*. 1992. [online]. [cit. 2023-05-10]. Dostupné z: https://www.academia.edu/29396731/Universals_in_the_content_and_structure_of_values_Theoretical_advances_and_empirical_tests_in_20_countries.
- 34) Smolík, J. (2008): *Fotbalové chuligánství. Historie, teorie a politizace fenoménu*. Karlovy Vary: VNP, 2008. ISBN 978-80-903556-3-7.
- 35) Tahal, R. *Základní metody sběru primárních dat v marketingovém výzkumu*. 1. Vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-585-5.
- 36) Tahal, R a kol. *Marketingový výzkum: Postupy, metody, trendy*. 1. Vydání. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0206-8
- 37) UNESCO: *International Charter of Physical Education and Sport* [online]. 21. 11. 1978 [cit. 2023-01-16]. Dostupné z: https://en.unesco.org/sites/default/files/sport_e.pdf.
- 38) UNESCO, *Mezinárodní úmluva proti dopingů ve sportu* [online]. 2005 [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: https://www.antidoping.cz/documents/mezinarodni_umluva_proti_dopingu_ve_sportu_UNESCO.pdf.
- 39) Walsh, A. And Giulianotti, R. *Ethics, money and sport*. London and New York: Routledge, 2007.
- 40) Wood, R. *The Olympic Oath*. Topend Sports Website [online]. 2010 [cit. 2023-01-17]. Dostupné z: <https://www.topendsports.com/events/summer/traditions/oath.htm>.

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní lidské hodnoty dle Schwartze	12
Tabulka 2: Hodnoty sportu předávané mezinárodními organizacemi	29
Tabulka 3: Rozdělení hodnot na vnitřní a přidané	30
Tabulka 4: Studijní obor respondenta	38
Tabulka 5: Hodnoty ctěné v osobním životě, získané díky sportu.....	40
Tabulka 6: Hodnoty, které by měl sport předávat a upevňovat ve společnosti.....	42
Tabulka 7: Jednotlivé hodnoty, které by měl sport předávat a upevňovat ve společnosti.....	44
Tabulka 8: Nejdůležitější hodnoty při osobním vykonávání sportu	46
Tabulka 9: Hodnoty vnímané při sledování profesionálních sportovních soutěžích.....	48

Seznam grafů

Graf 1: Aktivní věnování se sportu	38
Graf 2: Kolektivní nebo individuální sport	39
Graf 3: Sledovanost profesionálního sportu v televizi	39
Graf 4: Porušování hodnot během profesionálních soutěží.....	49
Graf 5: Hodnoty nejméně vnímané ve spojení s mezinárodních organizací.....	51
Graf 6: Sport v rámci základního a středoškolského vzdělání.....	52
Graf 7: Sport a jeho význam pro společnost v rámci základního a středoškolského studia	52
Graf 8: Profesionální sportovec morálním vzorem	53
Graf 9: Hodnoty, jenž by měl profesionální sportovec cítit a dodržovat.....	53

Seznam příloh

Příloha 1: Formulář etické komise UK FTVS.....	67
Příloha 2: Úvod k dotazníku.....	68
Příloha 3: Operacionalizace	69
Příloha 4: Dotazník.....	70

Příloha 1: Formulář etické komise UK FTVS

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešleslavín

Odpovědnost za ochranu zkoumaných subjektů leží vždy na účastnících výzkumu na straně řešitele, nikdy na zkoumaných, byť dali svůj souhlas k účasti na výzkumu. Všichni účastníci výzkumu na straně řešitele musí brát v potaz etické, právní a regulační normy a standardy výzkumu na lidských subjektech, které platí v České republice, stejně jako ty, jež platí mezinárodně. Potvrzují, že tento popis projektu odpovídá návrhu realizace projektu a že při jakékoli změně projektu, zejména použitých metod, zašlu Etické komisi UK FTVS revidovanou žádost.

V Praze dne: 21. 6. 2023

Podpis předkladatele:

Datum a podpis odpovědného pracovníka z místa výzkumu:

Vyjádření Etické komise UK FTVS

Složení komise: Předsedkyně: doc. PhDr. Irena Parry Martinková, Ph.D.

Členové: prof. MUDr. Jan Heller, CSc.	Mgr. Eva Prokešová, Ph.D.
prof. PhDr. Pavel Slepíčka, DrSc.	Mgr. Tomáš Ruda, Ph.D.
PhDr. Pavel Hráský, Ph.D.	MUDr. Simona Majorová

Projekt práce byl schválen Etickou komisí UK FTVS pod jednacím číslem: 144/2023

dne: 21. 6. 2023

Etická komise UK FTVS zhodnotila předložený projekt a **neshledala rozpory** s platnými zásadami, předpisy a mezinárodními směrnici pro provádění výzkumu zahrnujícího lidské účastníky.

Řešitel projektu splnil podmínky nutné k získání souhlasu Etické komise UK FTVS.

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu
razítko UK FTVS
Josef Martího 31, 162 52, Praha 6
- 20 -

podpis předsedkyně EK UK FTVS

Ochrana osobních dat: Data budou shromažďována a zpracovávána v souladu s pravidly vymezenými nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů. Od respondentů nebudou získávány žádné osobní údaje, jen odpovědi na otázky. Vzhledem k tomu, že se potenciální respondenti sami rozhodují, jestli si dotazník rozkliknou ve Facebookové skupině či nikoliv, jediný kontakt, který vzniká je oslovení všech členů skupiny ve veřejném příspěvku a žádost o vyplnění dotazníku.

Všechny údaje budou uchovány v heslem zamknutém počítači v uzamčeném prostoru a přístup k nim bude mít autorka bakalářské práce, po jejich zpracování budou z počítače smazány. Uvědomuji si, že text je anonymizován, neobsahuje-li jakékoli informace, které jednotlivě či ve svém souhrnu mohou vést k identifikaci konkrétní osoby – budu dbát na to, aby jednotliví účastníci nebyli rozpoznatelní v textu práce. Osobní data, která by vedla k identifikaci účastníků výzkumu, budou do 1 dne po testování anonymizována.

Získaná data budou zpracována, bezpečně uchována a publikována v anonymní podobě v bakalářské práci, případně v odborných časopisech, monografiích a prezentována na konferencích, případně budou využita při další výzkumné práci na UK FTVS.

Požíování fotografií/videí/audio nahrávek účastníků: Během výzkumu nebudou pořizovány žádné fotografie, audionahrávky ani videozáznamy.

V maximální možné míře zajistím, aby získaná data nebyla zneužita. Nebudu je nijak šířit ani nikomu poskytovat.

Text informovaného souhlasu (IS): přiložen zjednodušený IS ve formě úvodu k dotazníku přiložen

Povinností všech účastníků výzkumu na straně řešitele je chránit život, zdraví, důstojnost, integritu, právo na sebecurčení, soukromí a osobní data zkoumaných subjektů, a podniknout k tomu veškerá preventivní opatření.

Příloha 2: Úvod k dotazníku

Dobrý den,

dotazník, který jste právě otevřeli je součástí výzkumu pod jménem Postoje a vnímání sportovních hodnot předávaných mezinárodními organizacemi. Výzkum probíhá na půdě Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy (UK FTVS), přesněji na katedře managementu sportu.

Cílem výzkumu je zjistit, jaké sportovní hodnoty studenti Univerzity Karlovy vnímají a následné srovnání výsledků s hodnotami, které definují mezinárodní organizace, jak přímo se zabývající sportem (Mezinárodní olympijský výbor, Mezinárodní výbor pro fair play), tak i ty, co se sportem zabývají nepřímo (EU, OSN, UNESCO).

Vyplnit celý dotazník Vám bude trvat přibližně 10 minut.

V maximální možné míře zajistím, aby získaná data nebyla zneužita. Nebudu je nijak šířit ani nikomu poskytovat. K dispozici bude jen hotová práce s výsledky, a to ve fyzické formě na UK FTVS nebo digitálně v repozitáři Univerzity Karlovy.

Dotazník je určen pro stávající studenty Univerzity Karlovy.

Dotazník je možné vyplnit nejpozději do: 30. 6. 2023

Výzkum byl schválen Etickou komisí UK FTVS pod číslem: 177/2023

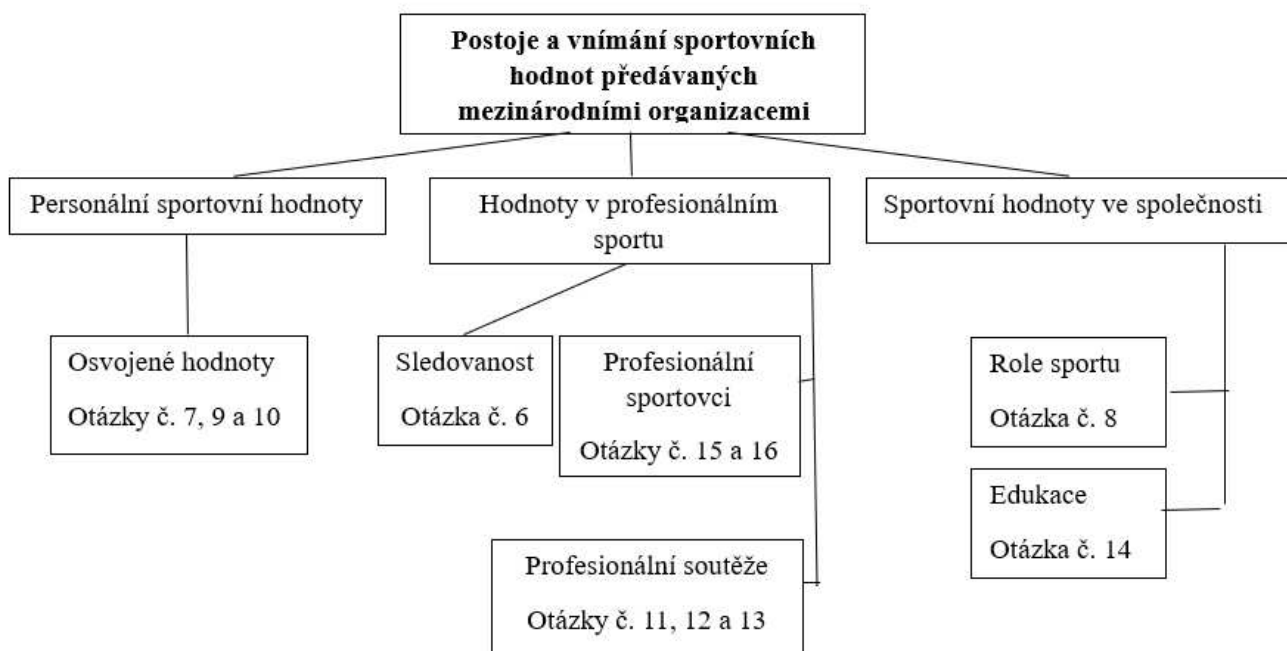
Získaná data budou zpracována, publikována a uchována v anonymní podobě, budou využita pro výzkum na UK FTVS a ochráněna před jiným užitím. S výsledky studie se můžete seznámit na emailové adrese: wendy.petrinova@gmail.com

Vyplněním a odevzdáním dotazníku potvrzujete, že dobrovolně souhlasíte se svojí účastí v této výzkumné studii, o které jste byl/a informován/a, jakož i o právu odmítnout účast nebo svůj souhlas kdykoli odvolat bez represí, a to písemně Etické komisi UK FTVS. Předem děkuji za Vaši ochotu a spolupráci.

Děkuji za Váš čas.

Vendula Petřinová

Příloha 3: Operacionalizace

Hodnoty ve sportu

1 Jste aktuálním studentem vysoké školy?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ANO NE

2 Jaký obor studujete?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Teologie Právo Lékařství Filosofie Přírodověda Matematika/fyzika
 Pedagogika Sociální vědy Tělesná výchova a sport Humanitní studia Chemie Umění
 Jiný...

3 Jaké je Vaše pohlaví?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Žena Muž
 Jiné

4 Věnujete se aktivně sportu?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ANO NE

5 Jakému sportu se věnujete?

Nápověda k otázce: *Označte podle sportu, který provozujete nejčastěji.*

- Individuálnímu Kolektivnímu

6 Sledujete profesionální sport v televizi či chodíte na různé sportovní akce?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

ANO NE

7 Jaké hodnoty, které jste získali díky sportu, ctíte i v osobním životě?

8 Jaké hodnoty by měl sport předávat a upevňovat ve společnosti?

9 Jaké z následujících hodnot jsou pro Vás nejdůležitější při osobním vykonávání sportu.

Nápověda k otázce: *Vyberte pět až deset hodnot.*

- Kamarádství
- Fairplay
- Lidská důstojnost
- Nediskriminace
- Mírová soutěživost mezi národy
- Národní hrdost
- Respektování pravidel
- Bez dopingů
- Výjimečnost
- Nezištnost
- Pomoc druhým
- Spravedlivá soutěž
- Týmový duch
- Radost ze sportu
- Apolitičnost
- Udržitelnost
- Spolupráce
- Odpovědnost
- Houževnatost
- Sociální začlenění
- Zdravý životní styl
- Lidskost
- Snaha o svůj nejlepší výkon
- Lidská soudržnost
- Respekt k přírodním zdrojům
- Sebekázeň
- Bezpečnost
- Lidský rozvoj

10 Jaké další hodnoty, neuvedené výše, shledáváte při provozování sportu nezbytnými?

11 Z diváckého hlediska, které z níže uvedených hodnot vnímáte, že jsou přítomné v profesionálních sportovních soutěžích.

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď v každém řádku

	Velmi často viditelné	Viditelné	Vyskytuje se málo	Neobjevuje se
Kamarádství	☐	☐	☐	☐
Fair play	☐	☐	☐	☐
Národní hrdost	☐	☐	☐	☐
Mírová soutěživost mezi národy	☐	☐	☐	☐
Radost	☐	☐	☐	☐
Odpovědnost	☐	☐	☐	☐
Nediskriminace	☐	☐	☐	☐
Spravedlnost	☐	☐	☐	☐
Houževnatost	☐	☐	☐	☐
Pomoc druhým	☐	☐	☐	☐
Týmovost	☐	☐	☐	☐
Zdravý životní styl	☐	☐	☐	☐
Sociální začlenění	☐	☐	☐	☐
Výjimečnost	☐	☐	☐	☐

Hodnoty ve sportu

Lidskost	☐	☐	☐	☐
Sport bez dopingů	☐	☐	☐	☐
Snaha o svůj nejlepší výkon	☐	☐	☐	☐
Lidská soudržnost	☐	☐	☐	☐
Respekt k přírodním zdrojům (udržitelnost)	☐	☐	☐	☐
Sebekázeň	☐	☐	☐	☐
Bezpečnost	☐	☐	☐	☐
Lidský rozvoj	☐	☐	☐	☐

12 Které z hodnot naopak dle Vašeho názoru bývají při profesionálních soutěžích nejvíce porušovány či nerespektovány?

Nápověda k otázce: *Vyberte pět hodnot*

- Kamarádství
 - Fairplay
 - Lidská důstojnost
 - Nediskriminace
 - Mirová soutěživost mezi národy
 - Národní hrdost
 - Respektování pravidel
 - Bez dopingů
 - Výjimečnost
 - Nezištnost
 - Pomoc druhým
 - Spravedlivá soutěž
 - Týmový duch
 - Radost ze sportu
 - Apolitičnost
 - Udržitelnost
 - Spolupráce
 - Odpovědnost
 - Houževnatost
 - Sociální začlenění
 - Zdravý životní styl
 - Lidskost
 - Snaha o svůj nejlepší výkon
 - Lidská soudržnost
 - Respekt k přírodním zdrojům
 - Sebekázeň
 - Bezpečnost
 - Lidský rozvoj
-

13 U každé z uvedených organizací označte ty hodnoty, které podle Vás v souvislosti s profesionálním sportem zastávají a propagují.

Nápověda k otázce: Pokud se hodnota pro Vás neshoduje s žádnou organizací označte políčko v posledním sloupci.

	Mezinárodní olympijský výbor	Mezinárodní výbor pro fair play	OSN	Evropská unie	Nevidím souvislost
Kamarádství	☐	☐	☐	☐	☐
Fair play	☐	☐	☐	☐	☐
Národní hrdost	☐	☐	☐	☐	☐
Mírová soutěživost mezi národy	☐	☐	☐	☐	☐
Radost	☐	☐	☐	☐	☐
Odpovědnost	☐	☐	☐	☐	☐
Nediskriminace	☐	☐	☐	☐	☐
Spravedlnost	☐	☐	☐	☐	☐
Houževnatost	☐	☐	☐	☐	☐
Pomoc druhým	☐	☐	☐	☐	☐
Týmovost	☐	☐	☐	☐	☐
Zdravý životní styl	☐	☐	☐	☐	☐
Sociální začlenění	☐	☐	☐	☐	☐
Výjimečnost	☐	☐	☐	☐	☐
Lidskost	☐	☐	☐	☐	☐
Sport bez dopingů	☐	☐	☐	☐	☐
Snaha o svůj nejlepší výkon	☐	☐	☐	☐	☐

Lidská soudržnost	☐	☐	☐	☐	☐
Respekt k přírodním zdrojům (udržitelnost)	☐	☐	☐	☐	☐
Sebekázeň	☐	☐	☐	☐	☐
Bezpečnost	☐	☐	☐	☐	☐
Lidský rozvoj	☐	☐	☐	☐	☐

14 Věnovali učitelé během Vašeho studia na základní a střední škole nějaký čas výkladu o sportu a jeho významu pro společnost? Pokud ano o co se jednalo a jakým způsobem to bylo podáno?

15 Měli by být podle Vás profesionální sportovci morálními vzory?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

ANO NE

16 Jaké hodnoty by takovýto sportovec měl při vykonávání sportu ctít nejvíce?